

SZERKESZTŐSÉG TELEFON 1-77
Ejeli telef. 2-22
KIADÓHIVATAL
Str. 618
ELOSZTÓ
Eg. Fejev. Negyedél. Ely. hora

X. évfolyam 47. szám
1929 Február Szerda 27
5689 év I. Adár 17

KELET

TUNGSRAM

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

A „kormánybuktató” kampány

A liberális párt kormányt akar buk-
tatni. Nem lehet tőle rossznéven venni
azt a szándékot, hiszen minden ellenzéki
pártnak az az ötlete, hogy a kormányt
megbuktatva ő húzóhassék meg a hatá-
lom árnyékában. Míg a liberálisok voltak
uralmon, a nemzeti parasztpárt csinált
kormánybuktató kampányt, most hogy a
nemzeti parasztpárt van uralmon, a libe-
ralisok igyekeznek megbuktatni. Ez eddig
rendben van, de hogy milyen eszközökkel
és milyen módon folyik ez a kampány, az
korlátozottan rendben. Erdemes ennek a
harcnak minden momentumát lerögzí-
teni, mert roppant értékes adatokat szol-
gáltatnak a régi rezsim erkölcsrajzához
s a liberális párt minden skrupulustól
mentes taktikájáról.

A liberális párt összes hírharsnói, va-
lamennyi olyan lap, amelyet egészben,
vagy részben a liberális töke finanszíroz,
beleik óta a hazafias aggodalom extázi-
ájában egyre erőteljesebb hangon kiáltja:
veszélyben a haza. Nap-nap után riasztó
címek és még riasztóbb tartalmú közle-
mények tarkítják a liberális sajtó ha-
sábját. A gyaculian olvasó, aki a libe-
ralis párt zászlójevein keresztül akarja in-
formálódni az ország helyzetéről, meg-
tudja, hogy a beljes anarchia küszöbön
állnak. Bessarabiában a fejeletelere
állott a rend, kommunista ösztökélések
robbannak ki nap-nap után, a moszkvai
agitátorok terrorra bujdosztják
a parasztokat és így tovább. Ha külső-
ben előállítanak egy munkanélküli mun-
kást, akit röpedulak ragasztásán értek
letlen a liberális lapok másnap egész
Bessarabiára kiterjedő aknahálózatról
szóznak be, ha Erdély valamelyik el-
dugott sarkában egy elkecseregett paraszt
magyert a perceptor, a liberális lapokból
megtudjuk, hogy terror és anarchia dü-
böng egész vidékén.

Valahogyan nem becsületes dolog ez a
harcú mód, ok nélkül pántok idezni
elő, hiszen ezek a „leleplezések” felérnek
egy nagyobb szabású izgatási kampány-
nyal. A liberálisok azt hiszik, hogy a kor-
mányt a leghamarabb akkor tudják meg-
buktatni, ha be tudják bizonyítani, hogy
Bessarabiát kommunista veszedelem fe-
nyezeti. Es ha miocs kommunizmus
Bessarabiában, csinálnak ok. A liberális
sajtó napról-napra szemelvényeket közöl
a besszarabiai orosz nyelvű sajtó lazító
cikkeiből. Ezek a lapok csakugyan erős
kommunista propagandát fejtenek ki.
A kormány vizsgálót is tartott s a vizs-
gálót megállapította, hogy a tizennyolc
bessarabiai lap közül tizenhét egészben,
vagy részben liberális befolyás alatt áll.
Vagyis a liberálisok maguk csinálják a
kommunista propagandát Bessarabiá-
ban, hogy legyen ürügyük fellármáznai az
ország közvéleményét és végighurcolni a
veres kardon az országban.

Ere a kormánybuktató kampányra el-
lehet mondani, hogy ügyes, hogy szelle-
mes, csak azt nem, hogy tisztességes. Le-
szíjított közlelélmeknek legsumorubb fe-
jezete ez a politikai cinizmus, amely a
legerköztelenebb eszközöktől sem riad
vissza céljainak elérésére. Ez az az agent-
provokálói szellem, amely mindenütt a
világon becselenség-számba megy, de
amelyet nálunk a hazafias cselekedetek
piedesztájjára emeltek. Vajjon mikor fog
kipusztulni közlelélmünkől ez a szellem s
mikor fogják tudni megtanulni a régi
rendszer emberei is, hogy erkölcsi skuru-
pulusok nélkül nem lehet politikát
csinálni.

Március első hetében folyósítják a kölcsönt és az állam kifizeti belföldi adósságait

Allítólag négy héten belül megtörténik az új bankjegykibocsátás is. Német kölcsönajánlatról tárgyal a kormány a CFR ujjáépítésével kapcsolatban

(Bucuresti-Bukarest, február 26. Az Uj Kelet tud.) Március 3-ika és 7-ike között kezd meg a Casa Autonomă a 100 millió dolláros kölcsön folyósítását. Ezzel kapcsolatban 10—15 napon belül

a kormány végleg összeállítja azoknak a közmunkáknak a programját, amelyeket már tavaszal be akar indítani.

Ebben a programban szerepel a vasút ujjáépítése, azonkívül utak, hidak építése, valamint a telefon- és távírhálózat helyreállítása.

A vasút ujjáépítésére 35 millió dol-

lart fog a kormány fordítani a stabilizá-
ciós kölcsönből, ezenkívül azonban a
CFR több kölcsönajánlatot kapott. Hir
szerint a tulajdonképeni vasuti kölcsönt
Németországban akarja megkötni a kor-
mány és ezzel van kapcsolatban Gutt-
mann német vasuti szakértő és Lippin
pénzügyi szakértő Bukarestbe történt
érkezése. A két delegátus egy német
tőkecsoport ajánlatát hozta el, amelyet
tegnap este Maniu miniszterelnök, Popo-
vici pénzügyminiszter és Alavra tábor-
nok közlekedésügyi miniszter elé ter-
jesztettek. A teljesen kidolgozott vasu-
ti kölcsöntervezetről hétfőn este több-

óra hosszat folyt a tanácskozás a mi-
niszterelnökségen.

a német ajánlatot a kormány való-
színűleg elfogadja

és a német töke által támogatott nagy-
ipart fogja a CFR helyreállításával
megbizni.

A stabilizációs kölcsön folyósításával
kapcsolatban úgy értesülünk, hogy a
kormány két-három héten belül kifizeti
valamennyi belföldi adósságát, négy
hét múlva pedig sor kerül az új bank-
jegyek kibocsátására is.

Világpolitikai botránnyá kezd dagadni a leleplezett francia-belga katonai egyezmény ügye

(Amsterdam, február 26. Az „Utrechtsch

Provinciaal en Stedelijk Dagblad” mai
számában a szerkesztőség megállapítani
kívánja, hogy a lap által közölt francia-
belga titkos katonai egyezmény nem ha-
mispvány hanem hű reprodukálása
azoknak az aktáknak, amelyek ebben a
kerdesben már régen a lap birlokába ju-
tottak, de a szerkesztőség várni kíván
nyilvánosságra hozatalukkal, amíg mér-
tékadó helyről az okmányok autentikus
volla kétséget kizáró módon megerősítést
nem nyer. A szerkesztőség ennek az elő-
feltételnek bekövetkezte után tette közzé
az akákat s azok valódiságát és fenállá-
sát minden cáfolat ellenére fentarja.

G /, február 26. Népszövetségi körök-
ben egy feltűnést keltettek a holland
lapok leleplezései a francia-belga katonai

egyezményről.

Ideérkezett hírek szerint az egész német
sajtó feláborodással ir az egyezmény
létrejöttének lehetőségéről. A lapok leg-
többje megállapítja, hogy Németországot
a locarnói szerződés ellenére és a Kellogg
paktum aláírása dacára a hatalmaknak
ugyanaz a németellenes csoportosulása
veszi körül, mint a világháboru előtti
időben.

Berlin, február 26. A német sajtó erő-
lyes diplomáciai lépéseket követel a
francia-belga titkos katonai egyezmény
autentikus voltának felderítésére. A leg-
több lap ktemeli, hogy amennyiben tény
leg 1921-ben jött létre a titkos egyezmény
ez a körüli nény hatalmas erkölcsi feyvert
ad a német birodalmi kormány kezébe,
mert hiszen a titkos* egyezmény nem

egyeztehető össze a locarnói szellemmel

A német fővárosba érkezett jelentések
szerint a nra megjelent angol lapok nagy-
része megállapítja, hogy az uttrechti lap
ban közölt titkos egyezmény a két kor-
mány között nyílt szerződés formájában
1920-ban jött létre és annak létrejötté
egyk kormány sem tagadta.

Paris, február 26. Mértékadó francia és
belga körökben cáfoltják a holland lapok-
ban ismertetett belga-francia katonai
egyezmény létrejöttét. 1920-ban a két ve-
zérkar tenleg kötött egyezményt, de
enrek pontjait még akkoriban nyilván-
nosságra hozták.

Brüsszel, február 26. A belga külgy-
miniszterum durva hamisításnak minő-
síti az uttrechti lap közlését a francia
belga titkos katonai egyezményről.

Mironescu külügyminiszter megérkezett Varsóba

Mironescu külügyminiszter nem tulajdonít fontosságot a magyar revizionista mozgalmaknak

(Bucuresti-Bukarest, február 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Mironescu kül-
ügyminiszter vasárnap este megérke-
zett Varsóba. A pályaudvaron Zaleski
lengyel külügyminiszter, továbbá Golu-
chovsky vajda, a külügyminisztérium
főbb tisztviselői, a hatóságok képviselői,
a varsói román követség személyze-
te és az ottani román kolónia tagjai
várták és üdvözölték. A külügyminisz-
ter tegnap hosszabb megbeszélést foly-
tatott Zaleskivel a két országot köz-
sen érdeklő ügyekről.

Mironescu a Patt-ügynökségnek
adott nyilatkozatában kijelenté, hogy
rendkívül kellemesen érintetett az a szí-
velyes fogadtatás, amelyben Lengyel-
országban már a határtól kezdve része-
sítették. Arra a kérdésre, mit szól a

román közvélemény a Litvínói féle
jegyzőkönyvhöz, a külügyminiszter azt
válaszolta, hogy a parlamentben lefolyt
manifestáció mutatja, hogy Románia
minden pártja, tehát a közvélemény
óriási többsége helyesli a moszkvai
jegyzőkönyv aláírását, mert ebben
Európa békéjének további konszolidá-
lására irányuló határozott lépést lát.
Az optánusgyulre vonatkozólag Miro-
nescu hangsúlyozta, hogy a tárgyalá-
sok igen konokiliáns szellemben folytak
és azokat március 15-én Bécsben foly-
tatni is fogják.

Bécs, február 26. Az osztrák távirati
iroda varsói tudósítója tegnap beszél-
getést folytatott Mironescu román kül-
ügyminiszterrel, akit megkért arra,

hogy nyilatkozzék, mi a véleménye a
Rothermere-akcióról, illetve azokról a
magyar revizionista törekvésekről, me-
lyek a békeszerződések megváltoztatá-
sát célozzák.

Mironescu külügyminiszter a távirati
iroda tudósítója előtt kijelentette, hogy
nem tulajdonít nagyobb jelentőséget
a magyar revizionista törekvéseknek.
Minden népnek kell, hogy egy eszméje
legyen, ha melyért lelkeseil és harcol.
Magyarországot jelenleg a trianoni
szerződés megváltoztatása köti le s en-
nek eszmekörében éli ki energiáit. Ez
azonban nem jelent semmiféle különö-
sebb veszedelmet, mert természetesen
a trianoni békeszerződés reviziójáról
szó sem lehet.

1929 február 28.

stéere tüzte ki a darab
tökre, (premiére bér-
szombatra, vasár-
és hétfőre. Mind az
sítja már a pénztár

estj előadása, mozi-
Lilivel. Ma, kedden
gthiresebb dráma, Du-
Kamélias hölgy-e ke-
zerepben Poór Lilivel,
igen olcsó mozhely-
élyes páholy ára 150
k árai: 50, 40, 30, 20

vetlenni a Halálhídat
ban. Holnaptól kezd-
látható a Halálhíd a
n. Főszereplő: René
k kezdete: 4-kor és
30 és 20 lej. Diákok-
k 10 lej.

ucum lehet elvenni.
sikeri és kedves új-
re leányt nem lehet
re szerdán este.

adapesti kabarétársu-
ka Kolozsvárott. Akí
miulatni, aki két
lelteni napi gondját,
sen a színház pénz-
sa helyét a Boross
barátársulatának va-
ra. A legújabb, leg-
inden előadásón tel-
lsor. Első előadás:
l-kor, második va-
áromkor, a harma-
9 órakor.

letés.

s közjegyző közbe-
uion Str. Regina
tly textilüzletben az
28 sz. engedély-
el fognak adani kü-
szöveket, vásznak,
ek, asztalneműek,
különböző mosó-
tűkben, tételeiként,
folyó hó 12-én d.u.
s a következő apo-

DETESEK
szó 5 lej, vastagabb
b apróhirdetés 5 lej,
zálaték kedvezmény.
őre tizenötö Jeltés-
tünk, ha portó bélyeg-
zési hírek díja 25 lej,
nek 150 lej.

Pépirást tudó gyá-
kornokot nyelvtudás-
sal tevesz Lepigo
könyvkereskedés.

Egy kisebb kétker-
tályát vagy négy-
kereű kis szekeret
keresek megvételre.
Schwartz, Calea De-
cabal 36.

Sajtőkészítőh
gyelmebe. A leg-
tünőbb sajtó a
schweicf
tejoltóval
készül. - Hatasos,
nem romlandó ké-
szítmény. Egger &
Co. Rt. vegyészeti
gyár, Cluj. Ugyan-
ott kapható a Sajtő-
készítés kéziköny-
ve 20 lej előzetes
beküldése ellenében

0000000

Trancu-Iasi volt miniszter a liberálisokat vádolja az építkezések eddigi szüneteléséért

A lakók szövetségének elnöke üdvözli a kormány által indított olcsó-lakásépítési akciót

(Bucuresti-Bukarest, február 26. Az Uj Kelet tud.) A lakbér szerződések meghosszabbításával és az olcsó lakásépítési akcióval kapcsolatban Grigore L. Trancu-Iasi volt köz munkatügyi miniszter is megszólalt. Trancu-Iasi volt tudvaleg a háború után az első felelős tényező, aki ezzel a problémával komolyan foglalkozott és módot keresett az építkezés kérdésének megoldására. A volt miniszter a hozzáintézett kérdésre a következőket válaszolta:

— A lakáskérdés a háború óta állandóan foglalkoztatott és így született meg az 1921. és 1927. évi törvény. Ha az 1921. évi törvényt a liberális párt lelkiismeretesen alkalmazta volna, a lakáskérdés ma már nem létezne, de

a liberálisok kormányrajutásuk első pillanatától kezdve szabotálták ezt a törvényt.

A törvény különböző adómentességeket írt elő, amelyeket azonban nem akartak respektálni. Megszegték a törvényt abban is, hogy az olcsó lakások építésére kötelezte tisztviselőik és munkásaik részére a nagyobb vállalatokat és bankokat. Ehelyett a liberális kormány első teendőjének tartotta az építkezési tanács megszüntetését és az 1921. évi törvény leglényegesebb intézkedéseinek módosítását.

— Az építkezés problémája három szempontból érdekli az országot és pedig nemzeti, szociális és emberi szempontból. Nemzeti szempontból az teszi szükségessé az építkezéseket, hogy a falusi lakosság egy része áttelepedett a városokba.

Szociális szempontból az építkezés megindulása egyik legalkalmasabb eszköz lenne a nyomor enyhítésére

és az alkoholizmus elleni küzdelemhez. Azon az emberen, aki valamelyik sötét padlás szobában, vagy nyirkos pincelakásban húzódik meg családjával, nem is lehet csodálkozni nagyon, ha a nyo-

mortanyájáról a korcsába menekül de csak adjanak neki egy tiszta, világos, napsütéses szobát, azonnal ott fogja hagyni a sötétek füstölő petróleumlámpáját.

— Annak alapján, amit láttam, hogy más országokban milyen eredményeket értek el, 1927-ben új törvényjavaslatot dolgoztam ki, amelyben egy speciális intézkedés volt a néplakások építésére. Ebben a szakaszban különleges könnyítéseket adtam a vállalkozó tőkének, a mely ezáltal sokkal gyümölcsösebb befektetéshez jutott volna az építkezési vállalatoknál és szövetkezeteknél. De ezzel is úgy jártam, mint az 1921. évi törvénnyel, mert a törvény alkalmazásánál az adószedő jutott túlsúlyra és nem a szociális szempont. Amint lekerültünk a kormányról,

a liberálisok nem alapították meg a törvényben előírt Építkezési Pénztárt és az állam által rendelkezésre bocsátott 100 millió lejt, amelyből egész sereg lakást lehetett volna építeni, egyszerűen elosztogatták az új rezsim favoritjai között.

Pedig mi mindent lehetett volna csinálni ezzel az összeggel, hiszen téglá, épületfa van bőven és munkáskez is.

— Annak idejére, hogy az 1921-ben általunk hozott törvények alapján sokan építkeztek és annak ellenére, hogy az ugyancsak általunk létesített CFR-munkáspénztár is épített lakásokat a vasuti alkalmazottaknak, az építkezés problémája mégis nyílt kérdés maradt. Az 1927. évi törvény érvényben van és ha a kormány komolyan alkalmazni fogja az eredmény nem lehet más, mint kielégítő, mert úgy a külföldi, mint a belföldi tőke mindenképpen garantálja lesz. Egyébként a köztisztviselőknek jelenleg fizetett lakbérpótlékokat fel lehetne használni egy nagy építkezési kölcsön törlesztésére.

Kérdéssel fordulunk ebben az orszá-

Az Uj Kelet építkezési ankétja

gos jelentőségű ügyben B. Magderhez, a lakók országos szövetségének elnökehez, aki az alábbi nyilatkozatot tette:

— A kormánynak az az elhatározása, hogy megnyitja a külföldi tőke utját az építkezések érdekében, mindenütt nagy melegeledést keltett. Annyi kísérlet után, amit nálunk végeztek belföldi tőkével,

az egyetlen remény a romániai városok vitális problémájának megoldására egyedül a külföldi tőke maradt.

A szövetkezeti tőke az építkezés terén csak egy produkálhat tényleges eredményeket, ha a lakosságban megfelelő öntudat és szolidaritási érzet, kölcsönös segíteni akarás és kollektív szellem él. Az egyéb belföldi tőke nem találja meg a jövedelmezőséget az olcsó lakásokban. Ez a magyarázata annak is, hogy a háború óta nálunk csak hatalmas bérpaloták épültek, amelyek a szükségét szenvedő tömegek részére megfizethetetlenek.

Az állam és községek, amelyek más országban effektív módon segítettek elő az építkezést, nálunk nem csináltak semmit.

Az utóbbi évek legszenzációsabb betöréseinek tetteseit fogta el a berlini rendőrség

Berlin, február 26. — Egyre több bizonyíték szól amellett, hogy a Disconto-Gesellschaft Kleist-strassei fiókjában történt betörést a letartóztatásban levő három Sass-testvér követte el. A nyomozás lázasan folyik. A tegnapi nap folyamán ismét több adat került felszínre, amelyek szintén a három lívér bűnössége mellett szólnak. A három testvér egyikénél, Sass Eriknél egy aranydollárt találtak, amelynek eredetére Sass Erik egymásnak homlokegyenest ellentmondó kijelentéseket tett. Először azt állította, hogy az aranydollárt az inflációs időben vásárolta, később azonban, mikor megmagyarázták neki, hogy az infláció napjaiban Németországban nem lehetett aranydollárt kapni, megváltoztatta vallomását s azt mondotta, hogy az aranypénzt a Disconto-Gesellschaft palotájának környékén, az utcán találta, még pedig január 30-án, tehát a betörés fel fedezését követő napon. Ezzel a vallomásával azt akarta kifejezésre juttatni, hogy az aranydollárt valószínűleg a banditák vették el. A Disconto-Gesellschaft egyik saftulajdonosa már régebben bejelentette, hogy safejében egy aranydollár is volt. Az illetőnek tegnap megnutatták az aranydollárt, minthogy, azonban az aranypénzen nem volt semmi különösebb ismertetőjel nem tudta megmondani, vajon az aranydollár azonos-e a safejében őrzött aranypénzzel.

A betörők lakásán több prágai képeslapot is találtak. — Megállapítást nyert, hogy Sass Miksa néhány nappal a bankbetörés előtt Prágában járt. Hogy mit keresett a cseh fővárosban, arra vonatkozólag Sass Miksa eddig még nem tett vallomást. Minthogy, azonban a múlt év végén cigarettázást nyitott Berlinben, amely nün-

Grand-Hotel BUCURESTI

A legmodernebb kényelemmel felszerelve. Fűdősobák, gőzfűtés, lift, telefonok, rádiószalon, oivasóterem, fodrászműhely. Bár-Buffer.

Fendhívi leszállított szobákról!

Ezért reméljük mi az olcsó lakásépítési problémájának megoldását kizárólag a külföldi tőkétől, amely hosszú lejárata és alacsony kamatozása kölcsönök formájában kerül az országba. E két feltétel nélkül egyetlen tőke sem alkalmas arra, hogy építkezési célokra legyen fordítható. Eppen ezért a kormánynak nemcsak meg kell nyitnia az ország kapuit az építkezések előmozdítására, hanem saját magának kell a külföldi tőkét bebiztosítani és adja meg neki az általa kért garanciákat. A kormánynak nemcsak a köztisztviselők és az állami nyugdíjasok lakáskérdésének megoldásával kell foglalkoznia, mert hatalmas néptömegek vannak, amelyek ugyanilyen elbírálására tarthatnak számot egy demokratikus kormány részéről.

den idejét lefoglalta, a rendőrség különösnek tartja, hogyan tudott magának annyi időt szakítani, hogy egyhetes külföldi utra ment. A berlini rendőrség most átiratot intézett a prágai rendőrlővelethez és a nyomozásnak Prágára való kiterjesztését kérte. A betörőknél lefoglalt három aranydollár még nem jelentkezett a jogos tulajdonosa.

A vizsgálóbíró az összegyűlt bizonyítékok alapján ma délelőtt kihirdette az előzetes letartóztatási végzést a Disconto-Gesellschaft (páncéltármű) kifosztásával gyanúsított három Sass-testvér előtti. Az előzetes letartóztatás kihirdetése után most már egészen bizonyosnak látszik, hogy a rendőrség a három Sass-testvérben tényleg az utóbbi évek legszenzációsabb betöréseinek tetteseit tette ártalmatlanná.

Eutorárleszállításra

határoztuk el magunkat, hogy üzemeltet munkásait foglalkoztathassuk, ha tenél

olcsó és jó butort

Bösendorfer, Stigl, Wirt, Productivgenossenschaft és Hoffmann

zongorát, pianinót,

akár vásárolni, ne sajnálja az utal Maresvasarhelyre és tekintse meg

Székely és Réti

butorgyár Rt.

hatalmas raktárait Hittelképes egységeknek kedvező fizetési feltételek

Hirdessen az Uj Keletben

PHILIPS

Még egyszerűbb!

PHILIPS 1017. sz. állandó töltő jelenleg vezetékkel felszerelve kerül eladásra, úgy, hogy csak a világítási vezetékkel és a készülékkel kell összekapcsolnia és biztos lehet benne, hogy akkumulátora állandóan töltve van.

A PHILIPS állandó töltő 1017 típus akkor kezd a töltést, ha a vevőkészülék ki van kapcsolva. A vevőkészülék kiiktatása és a töltő bekapcsolása egy mozdulattal történik.

Ezen készülékkel könnyebben és olcsóbban tölti akkumulátorait anélkül, hogy egy átlában törődnie kellene vele.

ANDOPÓTLÓHOZ

VEVŐKÉSZÜLÉKHEZ

AKKUMULÁTORHOZ

A fő ról Suly

(Bucuresti) Uj Kelet tud. a parlament üléseit. A szbornok intéz. bészaráb. mivélésügyi tes vádak. azonban nem. tás után az. tette és a sze. zottságokban. A kamara egész soráva. pellációt. D. aki először a. a gyorsított. törvényt. it sietesse, hogy.

a csomag. hányféleké.

Jerga a fő. interpellál.

Vasilescu a. figyelmét, h. rendeleté. ell. dig nemveté. kökből.

Seitan az. sület olténia. lagos visszaé. de Raduceanu. szában kijele. betérjesztett. helyüket.

Ezután a. dezett soroz. hatalmas int. tescu képvisé.

Djuvara lí. ri Jonitese. volt főpolg.

amelyet a sze. teni, de a ké. érti magát a. tént rablogaz. képviselőháza. mondja, hogy. olyan ember. egyebet, mint. ségvetéséből. Adatokkal. egész sereg p. bek között m.

Bukarest b. tétel van k. könyvekhez. síves annak. az összerve. ho.

A fővárosi g. süggé való a. történt. A. igazgatóság. tinescu, Bere. tautiémeket. vénnyek, mint.

Lyra
Strada
Deak Fe
Nagy vásárt.
bia, Polydor.
gram
művés
Az összes
zongorák rak.
is. — Zong.
javítást vált.

Tava

A fővárosnál elkövetett sorozatos panamákról interpellált Ionitescu kamarai képviselő

Súlyos vádak Bukarest volt vezetői ellen. Sürgetik a gyorsított eljárásról szóló törvény módosítását

(Bucuresti-Bukarest, február 26. Az Uj Kelet (ud.) Háromnapi szünet után a parlament hétfőn ismét megkezdte ülését. A szenátus ülésére Averescu tábornok interpellációt jelentette be a besszarábiai kérdés és a Dobrescu földművelésügyi államtitkár elleni ismeretlen vádak ügyében. Az interpellációra azonban nem került sor, mert megnyitása után az elnök az ülést be is rekesztette és a szenátus tagjai a különböző bizottságokban vettek részt.

A kamarai ülése az interpelláció egész sorával kezdődött. Az első interpellációt Dionisie Roman jelentette be, aki először azt kéri a kormánytól, hogy a gyorsított eljárás módosításáról szóló törvényjavaslat előkészítési munkálatait sietesse, másodsorban pedig azt, hogy

a csomagokban eladásra kerülő dohányfelekekhez ne tegyenek cigarettapapírt.

Jerga a fővárosi piszokokról és büzről interpellál.

Vasilescu arra hívja fel a kormány figyelmét, hogy a belügyminisztérium rendelete ellenére a községek meg mindig neveztek ki betétjüket a népbankokból.

Számtalan „Avântul Tării” nevű egyesület elnökei tagozatánál történt állítólagos visszaélések ügyében interpellál, de Raduceanu népjóletügyi miniszter válaszában kijelenti, hogy a képviselő által beérkezett adatok nem állják meg a helyüket.

Ezután a főváros vezetésében felfedezett sorozatos visszaélésekről mondott hatalmas interpellációt Pampilu Ionitescu képviselő.

Djuvara liberális képviselő arra kéri Ionitescut, várja meg Costinescu volt főpolgármester hasonló tárgyú interpellációját,

amelyet a szenátusban akar előterjesztetni, de a képviselő mégis kényszerítve énti magát arra, hogy a fővárosnál történt rablógazdalkodásról informálja a képviselőházat. Interpellációjában elmondja, hogy Costinescut egész sereg olyan ember vette körül, aki nem akart egyebet, mint azt, hogy a főváros költségvetéséből milliókat vágjon zsebre. Adatokkal alátámasztott beszédében egész sereg panamát számol be. Toblok között megemlíti, hogy

Bukarest költségvetésében egy 24 millió forint van kulturpropagandára, de a könyvekben és az irattárban nyoma sincs annak, hogy mi történt ezzel az összeggel, csak annyi bizonyos, hogy felvettek.

A fővárosi gázüzemek részvénytársasággá való átalakításánál is panama történt. A kommercializált gázüzem igazgatóságába a főváros vezetői, Costinescu, Berceanu és Cobici ültek be és tantsímeteket szedtek, holott ugy a törvények, mint a gázüzem alapszabályai

szerint ehhez nem volt joguk. A főváros 10 millió lejért cukrot vett, hogy szétossza az inséges lakosság között, de ez a tranzakció is csak újabb visszaélésekre adott alkalmat. Hasonlóképen

súlyos szabálytalanságok történtek a Leonida autótársasággal kötött szerződés körül is, amelynek a főváros kötelezte magát, hogy a közüzemek és a város részére

szükséges autót és benzint csakis ennél a cégnél fogja beszerezni és a javítási munkálatokat is ennél a cégnél fogja végeztetni. Tudni kell, hogy a Leonida igazgatóságában Costinescu volt főpolgármester és Alimánisteanu tanácsos is helyet foglal. Ezzel magyarázható, hogy

a főváros 9 lejű fizetett egy liter benzintért, amikor annak piaci ára 7 lej volt.

Ionitescu más visszaélésekről is megemlekszik és interpellációjának végén komoly szankciókat kér a bűnösök ellen

Liberális ügynökök fel akarják lázítani a zsilvölgyi munkásságot

Az antiszemita liga bevádolta a régenstanácsnál a kormányt

(Bucuresti-Bukarest, február 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Talán a kormány sikerei késztették előbb a liberális és averszkárus pártot, most pedig újabb az antiszemita pártot is arra, hogy megerősített pozícióját más oldalról kezdjék ki. A besszarábiai kommunista veszedelem című megrendített kampanyó után, amely meghírszta nekünk mondható, a liberális párt — mint a „Cuvantul” mai száma írja — most Erdélyre is kiterjeszti kormányellenes hadjáratát. A munkaügyi minisztérium értesülése szerint napok óta agent provokátorok utaznak a Zsilvölgyben és igyekeznek a nyomorgó bányamunkásokat a lázongásra bírni. A kormány tavirablag utasította Popescu

aradi vezérőrnagyot arra, hogy a helyszínen szerezzen be köznevelési részleteket a liberális ügynökök akadémikájáról. Ezzel a hadjáratral párhuzamosan az antiszemita liga a LANC memorandumot terjesztette a régenstanács elé. A memorandum, amelyet Juniu Leica írt alá, egy február 2-ikán tartott tanácskozássra való hivatkozással három kérdésre hívja fel a régenstanács figyelmét. Ez a három kérdés a következő:

1. A képviselőkkel aláíratott lemondó levelek. Az alkotmány 32-ik és 39-ik cikkére való hivatkozással az emlékirat megállapítja, hogy nem lehet szankciónál olyan törvényeket, amelyet a képviselők nem szabad akaratukból szavaztak meg, már pedig előtérbe emelve lemondó leveleket kizárja a szabad akarat lehetőségét és így egy tulajdonképpen nem létező parlament által hozott törvényeket a régenstanács nem szentesíthet.

2. A kölcsön és a stabilizáció csak új terheket hozott és az állam presztízsének megalázását jelenti. A memorandum szerint az új adókat idegelek beavatkozás diktálja és az állami jövedelmek elzárogatására megalázó az egész nemzetre.

3. A kommunista agítáció egyre aggasztóbb méreteket kezd öltetni. Az antiszemita ligának, hogy a kormány meg tudja tenni a szükséges intézkedéseket.

Romániából évente kétszáz ezren utaznak külföldre, de az országba csupán tízezer idegen jön

Kétszázmillió lejű fizetünk ki vizumköltségeikért és csupán tízmilliót kapunk ilyen címen

(Ciuj-Kolozsvár, február 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az elmúlt napokban megírta az Uj Kelet, hogy a kormány hat állammal kezdett tárgyalásokat a vizumkényszer kölcsönös megszüntetése érdekében. A „Dimineața” mai számában igen érdekes és statisztikai adatokkal alátámasztott cikk jelent meg arról, hogy évente hány román állampolgár hagyja el az országot, mennyit fizetnek ki a román állampolgárok vizumköltsége. A cikkirő az adatokkal szembeállította azoknak a számát, akik külföldről jönnek be Romániába és az általuk kifizetett vizumköltségek összegét.

A százezer külföldre utazó román állampolgár — és az általuk kifizetett kétszázmillió lejű kitevő vizumköltséggel szemben éppen a magas vizumköltségek miatt, alig tízezer külföldi állampolgár utazik be Romániába évente. Romániában az ország Romániából tehát kétszázmillió lejű megy ki, amíg tízmilliót jön be ugyanazon a címen.

A kormánynak mindent meg kell tennie, hogy ezeket az állapotokat megszüntesse azáltal, hogy a vizumkényszer a lehető legtöbb államban kölcsönösen megszüntessék. Ezzel százötvenmillió lejűnek megtakarítását biztosítaná a kormány, ugyanakkor csupán tízmilliót kell lemondania, amit azonban más módon lehetne biztosítani.

A Magyar Színházban szerdán, csütörtökön és pénteken, mindennap 4 órakor és 6 órakor:
HALÁLHID
Grandiózus filmdráma 8 felvonásban. — Főszereplő: René Adorée.

Nagy alkalmi vásár
a jubiláló temesvári
WHITE HOUSE
(ezelőtt Délvidéki palota)
textiláruházában
Óriási választék! Szenzációs árak!

„Lyra” hangszerüzlet
Strada Elena Maria (volt Deák Ferenc utca) 16. szám
Nagy választék: Masters Voice, Columbia, Polydor, Decca, Homocord, Perfectia gramofonokban és művészi lemezekben.
Az összes hangszerek és világmarkás zongorák rakáról. Eladás havi részletre is. — Zongorahangolást és mindenféle javítást vállal és szakszerűen végez.

Tavaszi ruhák festése, tisztítása megkezdődött Czinknél Cluj

-Hotel RESTI
Kényelemmel felszereltséggel, lift, telefon, olvasóterem, Bar-Buffet.
Tűzvesztésbiztonság!

az olcsó lakásépítési gondolatát kizárólag a helyi hosszú lejáratú és az országba. E két feltételre sem alkalmas a célokra legyen a kormányzat. A szociális állam feladata az ország ka- előmozdítására, ha- kell a külföldi tő- meg neki az általa kormányt nem- és az állami nyug- nek megoldásával- ert hatalmas néptö- ek ugyanilyen el- k számot egy de- részéről.

Értékeik és biztonság

a rendőrség kü- nyan tudott magá- kítani, hogy egy- ent. A berlini rend- intézett a prágai és a nyomozás- terjesztését kérle. lt három arany- entkezett a jogos

összegyűlt bizo- délből kihirdette- atalási végzést a- t (páncéltörvény) itott három Sas- zetes letartóztatás- t már egészen bi- hogy a rendőrség- érből tényleg az- zációsabb betöré- ártalmatlanná.

zallításra
at, hogy üzemek- thassuk, ha tehát
ó butori
Wirt, Productivge- Hoffmann
pianinót,
ajánlja az utai- s tekintse meg
és Réti
ár rt.
képes egynek- cai teltétek

Uj Keletben

Vádoltak padjára kerültek a millenisták, a szekta alapítója pedig a vád koronatanuja lett

A hadbírószági tárgyaláson összekeverik a millenistákat a zsidókkal, a millenizmust pedig a kommunizmussal

(Cluj-Kolozsvár, február 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Mindenki előtt ismeretesek már annak a tárgyalásnak előzményei, mely ma vette kezdetét a kolozsvári hadbírószág előtt. A kolozsvári bibliatanulók társaságának 15 tagja a vádlottai ennek a pernek, akiket a Viata nyomda csődjé körül támadt komplikációk hoztak a vádlottak padjára. A Viata nyomda egész történetére és a bibliatanuló társaság itteni szerepére kell visszatérnünk ezúttal és ebből az ismertetésből a vállalat igazgatójának, Sima Jakabnak az alakja emelkedik ki elsősorban.

Sima Jakab valaha Amerikában élt mint nyomdai segédmunkás

és ebben a minőségben került összeköttetésbe az amerikai bibliatanulók, akiknek az élén a világszerte ismert Rutherford áll. Rutherford évek óta árasztja el bibliamagyarázó könyveivel a világot, melyekben az új szekta dogmáit rögzítette meg és egész ideológiát dolgozott fel, mely a leggyakrabban a fantasztikum határán mozog és alapítójában a szociálista gondolatokhoz áll legközelebb. Sima Jakab Amerikában megbarátkozott ezzel a hittel, mint minden hívője az új szektának eljárat a bibliatanulók gyűléseire, sőt romániai karrierjének kezdeti is Amerikába nyulnak vissza.

Az amerikai társaság ugyanis megbizta Simát, hogy Romániában megalapítsa a bibliatanulók szektáját.

Megjelölő összeget bocsátottak ren dezésére, lehetőséget nyújtottak számára, hogy Kolozsváron a bibliatanulók részére nyomdát létesítsen,

amely Rutherford könyveit az itt élő népek számára különböző nyelveken lefordítva terjessze. Sima Romániába érkezve meg is kezdte működését. Az ország egész területén propaganda uta-

kat rendezett, hívőket szerzett az új hitnek, de egyben részvényeseket is a bibliatanulók nyomda részvénytársaságának, mely Viata néven rövidesen meg is alakult. Évekkel ezelőtt Sima Jakab volt ennek a vállalatnak az igazgatója és ugyanő a szekta szellemi irányítója is.

Személyes irányítása mellett készülték a nyomdában a röpiratok és könyvek, ő maga tartott előadásokat a bibliatanulók számára.

De míg anyagi helyzete napról-napra javult és a Viata igazgatósági székben dús gazdaggá hízta magát, nem növekedett lelkiekben is, amit az a mód igazol legvilágosabban, ahogyan a vállalatot saját magának akarta megkaparintani.

Néhány évi működés után a Viata nyomda fizetési zavarokkal kezdett küzdeni. A részvényeseket azonban egyetlen egy esetben sem hívta össze Sima igazgató, akit végül is szorongatni kezdtek, hogy a vállalat ügymenetéről beszámoljon. Sima ekkor fizetési képtelenséget emlegetett, mire a részvényesek, akik valamennyien bibliatanulók is voltak, a szekta maglenburgi központjához intéztek jelentést, melyben vizsgálat megindítását kérték a Viata ügyében. Ekkor jelent meg Kolozsváron a magdeburgi központ két vezetője: Hans Dollinger és Paul Balzereith, akik összehívták a részvényesek egy részét Szilágyi Demeter bibliatanulós lakásán. Az összejövetelt azonban megzavarta Sima Jakab sajkáuzása, aki számolva a liberális rezsim szigorú ellenőrzésével a kommunista propagandavádját zúdította az egybegyűltek nyakára. Sőt, hogy még inkább hangulatot keltsen ellenük a feljelentésben zsidóknak minősítette Dollinger és Balzereithot akiket a kolozsvári szigorúca ugyis mint kommunisztákat, de ugyis mint zsidókat letartóztatott és a többi jelenlévőkkel együtt hat héti lecsukatot a kolozsvári hadbírószág börtönébe.

Ez a története ennek a pernek, amelynek tizenöt szerencsétlen, szegénysorsú vádlottja van. Ezek a vádlottak jórészt

részvényesek a már bukott és már el is árverezett vállalatnak és vagyonaikukat veszítették el benne. És ugyanakkor, midőn a részvényesek a vádlottak padján ülnek, a főszervező Sima most a vád tanuja várja kihallgatását.

Annak megállapítása, hogy a millenizmus tiltott szekta-e, vagy sem, a hadbírószágra tartozik.

De ha valaki ennek a tannak a terjesztésével vádolható, úgy az elsősorban Sima Jakab, aki a jelenlegi perben inkább helyezhető a vádlottak padjára, mint azok, akikkel szemben mint a vád tanuja szerepel.

A tárgyalásnak kiemelkedő momen-

tuma nem volt. A vádlottak egyöntetűen vallják, hogy a társaság szellemi és technikai dirigense Sima Jakab volt, aki, vallomásaik szerint megcsalta és azután börtönbe csukatta őket. A tárgyalás során a vád képviselőjében Nicolau kapitány annak a véleményének adott kifejezést, hogy földrajti propagandáról van szó, amely az állam, a hadsereg és az egyház ellen irányul. Ami mégis kiemelkedik a tárgyalás lefolyásából, az talán csak az a körülmény, hogy

a távollévő Hans Dollinger és Paul Balzereith, az elnökölő Calomir ezredcs csak per «azok a zsidók» emlegeti.

Mintha a millenizmust is a zsidók csinálták volna. Ez természetesen a legrosszabb impressziót keltette a tárgyalótermet zsufolásig megtöltő közönségben. (— lay)

Több millió lej kárt okozott a dési tűz

Teljesen leégett a Grossmann és Farkas nagykereskedés

Dej-Dés, február 26. Az Uj Kelet tud.) Ma délután félkét órakor tűz ütött ki Grossmann és Farkas nagykereskedők üzletében. A tűz percek alatt lángokba borította az üzlethelyiséget, amelyben nagymennyiségű benzín és petróleum volt felraktározva. Mire nagy késéssel a tűzoltóság is a helyszínére érkezett, az üzletből már semmit sem tudtak megmenteni és egyrészt a vízhiány, másrészt hiányos felszerelés következtében csak nehezen tudták lokalizálni a tüzet.

A tűz lokalizálása után sikerült a tűz eredetére is rávilágítani, megállapítást nyert, hogy a tűz az üzlethelyiség alatt lévő pincében keletkezett, ahol a vízművek által kiküldött munkás forrasztotta a fagy következtében megrepedt csöveket. A munkás ügyetlensége következtében a benzines és petróleumos padló lángra lobbant és a láng villámgyorsan terjedt tovább. Az egyik üzletárs éppen az üzletben volt és pénz számlát, amikor a tűz áttört az üzlethelyiségbe. Izgalmában a nagy összeget

otthagya az asztalon és a szabadba menekült. A következő pillanatban hatalmas lángok esaptak ki az üzletből, ahol tüzet fogtak a benzines hordók. A két kereskedőnek a kára meghaladja az ötmillió lejt, amelynek csak egyharmada térül meg biztosítás útján. A cégnek mintegy kétfélmillió lejnyi kinlevőség volt, amelyet most már csak részben tud igazolni, tekintettel arra, hogy az összes üzleti könyvek a tűz martalékává lettek.

Közel négyszázezerlejes kára van Kats Mihály háztulajdonosnak az épület meg rongálódása következtében. Kárak volt a szomszédos cégeknek is ahonnan a mentés közben felelőtlen elemek sokmindent elhurcoltak, nagyon sok árú pedig, amelyet a sáros utcára dobáltak ki, teljesen hasznavehetetlenné vált. A Bernát Farkas cégnek ilyenformán közel háromszázezer lej, A Teleki és Aron Izsák kereskedésnek pedig közel százszáz lej a kára.

Mégis megtartják a prefektusok kongresszusát, amely első állomása lesz a köztisztviselők fizetésrendezésének

Cluj-Kolozsvár, február 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Erdélyszerte nagy lehangoltságot keltett az az hír, amely bejelentette, hogy az elmúlt vasárnapra tervezett prefektusok kongresszususa elmarad. A kongresszus, amelyet Kolozsváron akartak megtartani, Voicu Nitescu erdélyi miniszter elnökletével, az erdélyi közigazgatási tisztviselők fizetésrendezésének ügye került volna szönyegre. Már meg is történtek az összes előkészületek a kongresszust az utolsó pillanatban fújták le azzal, hogy azon Voicu Nitescu miniszter sem fog megjelenni.

Érdekelt körökben a kongresszus elhalasztásának híre kellemetlen hatást váltott ki és a közigazgatási tisztviselők, akiknek fizetését a legutóbbi alkalommal elfelejtették rendezni, meggyónként memorandumban kérték írásbelten a prefektusoktól, hogy intervenciójának érdekében.

Megbízható forrásból most arról értesülünk, hogy a prefektusok kongresszusát három-négy héten belül mégis meg fogják tartani és azon már nemesek a megyei tisztviselők fizetése kerül szönyegre, hanem az összes köztisztviselők fizetésének rendezése is megvitatás alá kerül. Az elmaradt kongresszusra ugyanis nem készítették kellőképpen elő az összes tisztviselők fizetés-rendezésére vonatkozó adatokat s ezúttal az erdélyi

miniszter a pénzügyminiszter közreműködésével nagy apparátussal dolgozik egy olyan törvénytervezeten, amely véglegesen rendezze a köztisztviselői fizetéseket. Ertesülésünk szerint a köztisztviselők statutumának bizonyos pontjait is ki fogják egészíteni, úgyhogy a fizetések rendezésén kívül végre likvidálni lehet az Averescu-kormány által törvényerőre emelt s a liberálisok által megsemmisített köztisztviselői státus által előidézett zavarokat.

A prefektusok kongresszusán egyelőre még csak a közigazgatási tisztviselők fizetésével kapcsolatos problémák kerülnek megvitatás alá és minden valószínűség szerint a meghosszabbított parlamenti ülészekon ezeknek a javaslatoknak figyelembevételével fognak dönteni a nagyjelentőségű kérdésben.

— Óriási orkán pusztított a Mississipi-államban Newyorkból jelentik: A vicksburgi Herald közlése szerint a Mississipi-állambeli Duncan környékén óriási orkán pusztított. Az első jelentések szerint a borzalmas elemi csapásnak eddig husz halottja és több száz súlyos sebesültje van.

**LÉLEGZETET
VERE EGY
VALDA
PASTILLAVAL**

SZANKBAN

MEGVÉD A HŐEG, MEDEVSSÉG ÉS BACILUSON ELLEN
EZT NÉ SZEMÉNY FERTŐLTETŐ SZEREI IMPREGNÁLJAS
A LEGALIMETI LENEBB RESZENET IS ÉS MEGVÉDI A TOB
KÖF, BELLET ÉS TÜDŐT MINDEHFELE INFLAMATÍO SÉRMEÉS
ES MEGTAMADÁS ELLEN

GYEDEREK, FELNÖTTEK ÉS ÖREGEK
VEGVÉTEK AZONNAL ÉS TARTÁSOK
MINDEG KÉZNEL

A DOBOZ FAC-SIMILJE
KAPHATÓ MINDEN
GÖGYVÉRTÁDRA

Szerda, 1929 február 27.

Az Uj Kelet zsidós Főszerkesztő Felelős szerkesztő Bukaresti Sz. Str. C. az Uj Kelet irodás

Lidia Na

Lidia Póvári vendé a nagyvárba be társulat vész társula előadásáva Arnstein Mame-t m sulat, amel Potoczka Keddén es társulat, a és lelkes társulat ő szerdán es szik, csütö közönség pességeit.

— A Pa A Serviciu sága közli járás követ stanta és megindult rnar hó 28.

— Junius miniszterek jelentik: A helyről szá azt írja, hog tereinek ez niusban les zse fürdőhe dasági egyi tárgyalások

— Sulyo köruton. Pá te az egyik szeitköztöb ben a járdá tette, hárm

— Fekete Nagyváradr szeszsemp este a nagy igazgatóság kéré lettek után felhán adózatlan s Élesdről sz emél a kör nu merült szeszt gyár

ANYA és ÖRÖMTÖL, olaj helyett

— Megtar éves évförd jelentik: A lése szerin március 10- rendszer, el Meghívást r kormány, a a törvényh tonái és a h fascista sze lapok és he cista nagyta Az ülesen a ték a latera kőtese miat díoban rész volt képvis

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
 Főszerkesztő: Dr. Marlon Ernő.
 Felelős szerkesztő: Jambor Ferenc.
 Szerkesztői szék: Kasziner Rezső,
 Str. Carol 81.
 Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak írás megjelölésével engedjük meg.

Lidia Potoczskája Nagyváradon

Lidia Potoczskája négy napos kolozsvári vendégszereplése után hétfőn este a nagyváradai közönségnek mutatkozott be társulatával. A világhírű jiddis művészársulat frappáns sikert aratott első előadásával.

Arnstein híres melodramáját, a Die Mame-t mutatta be hétfőn este a társulat, amelyek címszerepében Lidia Potoczskája megrázó alakítást nyújtott. Kedden este Perez estét rendezett a társulat, amelynek keretében őszinte és lelkes ünneplésben részesítették a társulat összes tagjait. A társulat ma szerdán este még Nagyváradon játszik, esütörtök este pedig már a dési közönség előtt fogja ragyogtatni képességeit.

A Palesztinai hívatat közleményei. A Serviciul Maritim Román igazgatósága közli velünk, hogy a rossz időjárás következtében beszüntetett Constanta és Jaffa közötti hajójárat ismét megindult. A legközelebbi hajó február hó 28-án indul.

Juniusban lesz a kisantant külügy miniszterének értekezlete. Zágrábról jelentik: A Novotny című lap beavatott helyről származó információk alapján azt írja, hogy a kisantant külügyminiszterének ezévi nyári konferenciája júniusban lesz a Sarajevo melletti Illidze fürdőhelyen. A konferencián a gazdasági együttműködés kiépítése lesz a tárgyalások fő programja.

Sulyos autókarambol egy párisi körúton. Párisból jelentik: Tegnap este az egyik körúton két gépjármű összeütközött. A karambol következtében a járdán egy járókelő életét veszítette, harman sulyosan megsebesültek.

Fekete szeszt gyártanak Élesden? Nagyváradról jelentik: Nagyszabású szeszémpészést fedeztek fel tegnap este a nagyváradai vármál. A pézsi igazgatóság tisztviselői egy parasztszékre lettek figyelmesek, amelyben miután felhanyták a szénát két hordó adózatlan szeszt találtak. A szeszt Élesdről szállították Nagyváradra és ennél a körülménynél fogva az a gyanu merült fel, hogy Élesden fekete szeszt gyártanak.

ANYA ÉS GYERMEKÉ SUGÁRZIK AZ ORÓMTÓL, mert a kelemen csukamáj olaj helyett megváltás a jóízű Jemolt.

Megtartják a fascista-rendszer öt-éves évfordulójának ünnepét. Rómából jelentik: A Stefani távirati iroda közlése szerint Mussolini miniszterelnök március 10-re összehívta a fascista rendszer első 5 éves összejevetelét. Meghívást nyertek az összejevetelő a kormány, a fascista nagytanács tagjai, a törvényhozó testületek jelöltjei, katonái és a haditengerészeti főtisztek, a fascista szervezetek titkárai s a napilapok és hetilapok szerkesztői. A fascista nagytanács ma éjjel ülést tartott. Az ülésen a kormány részéről ismertették a lateráni szerződést, melynek megkötése miatt a tanács tagok lelkes óvatosságban részesítettek a kormány jelen volt képviselőit.

Százhuszonkét italmérési engedély nélkül szeszszesitált árusító nagyváradai cég ellen indult meg az eljárás

(Oráda-Nagyvárad, február 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) A nagyváradai pénzügyigazgatóság tisztviselői a rendőrséggel káriólve razziaát tartott az engedély nélküli szeszszesitál-kimérések leleplezése érdekében. A razzia meglepő eredményel végződött, amennyiben százhuszonkét olyan bodegát, kimérési és hasonló üzletet találtak, ahol engedély nélkül szeszszesitált árukat.

A razziaat levezető hatósági közegek az engedély nélküli italt árusító üzletekben lefoglalták az italkészletet és azonnal

megindították az eljárást ellenük. A razzia igen sok olyan céget sujt érzékenyen, amelyek közelebről volt kiútása arra, hogy megkaphassa az italmérést. Igen sok családot egzisztenciájában érintett sulyosan a razzia, amely teljesen váratlanul érte ezt a százhuszonkét céget, amely hosszú idő óta árusított engedély nélkül szeszszesitált annál az oknál fogva, hogy az utóbbi időben az volt a látszat, mintha a hatóságok ezt hallgatólagosan megtűrnék.

Felmentették a soffírt, aki halálra gázolt egy öregembert. Gondatlanságból elkövetett emberölés vádjával állított ma a kolozsvári törvényszék előtt Klein Mihály kolozsvári soffír. A vádirat szerint Klein Mihály január havában az Apahida és Kolozsvár közötti országuton halálra gázolt egy ismeretlen öregembert. Az autózerneséftlenség áldozatárói még máig sem tudták megállapítani személyazonosságát, mert nem találtak nála semmilyen személyazonossági igazolványt. Ismeretlenül temették el az apahidai köztemetőben. A mai tárgyaláson beigazolsát nyert, hogy Klein Mihályt nem terheli felelősség az ismeretlen öregember elgázolásáért. Az autó ugyanis lejtőn lefelé haladt s az egyik kanyarulatnál hiába túllépett, a szerencsétlenül járt áldozat el sem mozdult az uttest közepéről. Világgyorsan és váratlanul következett be a szerencsétlenség, amelyet már nem lehetett elhárítani. Klein Mihály soffírt a bíróság a sulyos vádbeszéd ellenére is felmentette a vád és annak következményei alól.

Kétszázezer frank kártérítésre ítélték egy francia orvost. Párisból jelentik: A Nemzeti Színházban tegnap kipróbálták a forgó szimpadot. A szerkezet a legkisebb zaj nélkül működik s a szimpad egy gombnyomásra előfordul a gummival ágyazott acélsíneken. A forgószimpadot a Csalódások című darab bemutatója alkalmával fogják először használni.

Megnyitották az újra átrendezett Luxembourg muzeumot. Párisból jelentik: A kultuszminiszter tegnap megnyitotta az átrendezett Luxembourg-muzeumot. A muzeumban kizárólag jelenkori, most élő festőművészet munkái foglalnak helyet.

Ha jól kezelt temesvári sört akar, jöjjen Falához Szentegyház-ucca 3. 1 liter jó házbíbor 40 let.

Chaplin beteg. Londonból jelentik: Ideérkezett jelentések szerint Charlie Chaplin ételmérgezésben megbetegedett.

Dempseyt el akarták rabolni. Londonból jelentik: Miámból érkezett jelentés szerint egy ismeretlen egyén valószínűleg betörő behatolt Dempsey lakásába, egészen a boxbajnok hálószobájáig. Dempsey felébredt, rá akarta vetni magát az idegenre, mire az revolveréből rálőtt, de nem találta el. Az ismeretlen azután eltűnt. Dempsey a rendőrségen annak a gyanujának adott kifejezést, hogy támadójának tőr sa is volt. Valószínűnek tartja, hogy boxmeccse előtt meg akarták szöktetni és csak váltásdíj ellenében adták volna vissza szabadságát. A titokzatos ügyben a rendőrség megindította a nyomozást.

A német és lengyel kormányok is a Kellogg-paktum gyors életbeléptetéséről tárgyalnak. Berlinből jelentik: Több berlini lap jelentése szerint a lengyel és német kormányok között szintén tárgyalások folynak, hogy a nemrég aláirt moszkvai paktum mintájára a Kellogg-paktum intézkedéseit a többi államok ratifikálásának megtörténte előtt léptessék kölcsönösen életbe. Varsói hírek szerint Pilsudszky hadügyminiszter, lengyel diktátor és Rauscher varsói német követ tegnap hosszabb tanácskoztak erről a kérdésről.

Lydia Potoczskája
világhírű jiddis művészársulata

Szerdán, február 27-én este
Nagyváradon játszik

a volt Eliseé-mozgóban (Katolikus Kör)
Jegyek a Hegedüs hírlapírodában és az esti pénztárnál.

Csütörtökön, febr. 28-án és szombaton, márc. 2-án
Désen játszik
a Cinema Judejean-ban.

Fehér hét

Szenzációs kirakatok!!

Szabó Jenő

női divatkülönlegességek nagyáruházában CLUJ

Fehér hét

alatt a cég óriási mennyiségben hozza eladásba az alant felsorolt cikkeket:

1 m. fehér serb vászon	Lei 29
1 m. fehér l-a. mosott vászon	" 29
1 m. fehér opai	" 33
1 m. fehér vászon fehérneműre	" 39
1 m. fehér vászon ágyneműre	" 45
1 m. fehér kelengye vászon	" 48
1 m. fehér isó epedő vászon	" 58
1 m. fehér nadrág cöpper	" 62
1 fehér d. mast garatúr 6 szál- vétával	" 25
1 drb. fehér törökzö	" 48
1 drb. fehér száléta	" 8

Fehér hét

Selyem- és szövetmaradékok minden elfogadható árban!!

Fehér hét

Kérem kirakataim szives meglekintését!-

Jubilált Kemény Béla, a temesvári Lloyd-kávéház és étterem tulajdonosa. Az elmúlt szerda este impozáns külsőségek között ünnepelte meg az országoshírű temesvári Lloyd-kávéház tulajdonosa, Kemény Béla ötvenévi szakadatlan munkáságának jubileumát. A jubileumi ünnepek a Lloyd-klub dísztermeiben zajlottak le, amelyen résztvett Temesvár városának előkelősége és az ünnepeit családja. Az ünnepeit mintaképe a szorgalmas és becsületes embereknek. Egyszerű kis pikolóból és saját erejéből küzdötte ki magának a temesvári társadalomban azt a helyet, amely méltán megilleti őt. A banketi során elegelőnek felszóltat Oprea János, az ipar- és kereskedelmi kamara elnöke, majd közvetlen, barátságos szavakban köszöntötték még az ünnepeket Schubert Péter, a vendéglőiparosok elnöke, Szeredai, a pincérek titkára, Sonnenfeld, a temesvári sörgyár igazgatója, Lendvai Jenő iparkamara főtitkár, Kabos Ármán és dr. Jakovits Zoltán. A banketi résztvevői a késő hajnali órákig maradtak együtt a legkedélyesebb hangulatban.

Ujra rosszabbodott Foch marsall állapota. Párisból jelentik: A lapok közlése szerint Foch marsall állapotában tegnap újra rosszabbodás állott be.

Elkészült az új Száva hid terve. Belgrádból jelentik: A fővárosból Zimonyba átvezető hid terve már elkészült. A hid középső íve 18 méter magas lesz hogy a hajózást akadálytalanul le lehessen alatta bonyolítani.

Önként jelentkezett a párisi rendőrségen egy hamis bukással vádolt bankár. Párisból jelentik: Fayolle bankár, aki három millió frankos passziva hátrahagyásával megszökött, most önként jelentkezett a rendőrségen. Önzetbe vették és beszállították az ügyészségi fogházba.

február 27.
 vádlottak egyönte-
 a társaság szellemi
 se Soma Jakob volt,
 erint megcsalta és
 ukatta őket. A tár-
 képviseletében Ni-
 ak a véleményének
 egy földajatti pro-
 o, amely az állam,
 gyház ellen irányul.
 dik a tárgyalás le-
 csak az a körül.
 Dollinger és Paul
 öklő Calomlec
 «azok a zsidók»
 tegeti.
 st is a zsidók csi-
 rmészetesen a leg-
 t keltette a tárgya-
 megtöltő közön-
 (lay)
 dési tűz
 ykereskedés
 és a szabadba me-
 pillanathan hatal-
 ki az üzletből, ahol
 nes hordók. A két
 meghaladja az öt-
 csak egyharmada
 utján. A cégnek
 lejnyí kinlevősége
 már csak részben
 tel arra, hogy as
 a tűz martaléka-
 ejes kára van Kats
 nak az épület meg-
 tében. Kárak volt
 nek is, ahonnan a
 tlen elemek sok-
 nagyon sok árí pe-
 teára dobáltak ki,
 lenné váit. A Ber-
 yenformán közel
 Teleki és Aron
 dig közel százszez-

Uj tisztikart választott a temesvári Kadima sportegyesület. Tudósítónk jelenti: Az elmúlt vasárnap tartotta meg általános érdeklődés mellett a temesvári Kadima sportegyesület a belvárosi izr. htközség tanácstermében 9. évi rendes közgyűlését. A közgyűlésen az egyes referensek nagy vonásokban rámutattak az egyesület elmúlt évi tevékenységére, majd alaposan megfontolt javaslatokban jelölték meg azt az új utat, amelyet a Kadimának a jövőben minden körülmények között követnie kell, hogy további fejlődését biztosítsa. A javaslatokat hosszú vita zárta le. Ezután a közgyűlés egyhangúlag megadta a vezetőségnek a felmentvényt. Az új választások során a következőket választották be a Kadima tisztikarába: Diszelnökök: Rotbárt Jakab, Totisz Rezső, Linder Armin, Klein Dávid, Brody Lajos, Schultz Arnold, dr. Szűsz Andor, elnökök: Wiener Mór, ügyvezető elnökök: Fuhrman József, alelnökök: Reiek Adolf és dr. Boer Odón, főtitkár: Fodor Jenő, titkárok: Hajdu Béla, Goldstein Sandor és Stern Henrik, jegyzők: Wächter Sándor és Márton Béla, főpénztáros: Schönberger Sándor és Stern Henrik, pénztárosok: Perényi László és Schneider Károly, ellenőrök: Weisz Antal és Drechsler Jenő, igazgató: Schönbach Izó, ügyész: dr. Weisz Artur, orvosok: dr. Friedmann Andor, dr. Boer Odón, dr. Szilágyi Ákos, dr. Deutsch Pál, dr. Sugár Tibor, dr. Schiesinger László és dr. Braun Károly és szertáros: Kallus Hermann. Az egyes szakosztályok élére a következőket választották meg: futball: dr. Schmedl Armand, Perényi László, Schneider Károly, Friedmann Lajos, Fodor Ernő és Szántó József, atlétika: Stenger Marcell, birkozó: Rosenberg Emil, és Fuchs Ferenc, pingpong: Holländer Antal és Winter Miklós, tennis: dr. Boer Odón, Schönberger Sándor és Weisz László, torna: dr. Wiener Mór, Drechsler Jenő és Szepesi Sándor, uszó: Schwartz István és Friedmann Béla, valamint box-szakosztály: Schwartz Elek. A vezetőségen és szakbizottságokon kívül egy hatvantage választmányt is választottak még.

A Haggibbor országos vívóversenye A Haggibbor országos vívóversenyére eddig a következő klubok adták le nevezéseiket: Aradi Torna Egylet, Cercul Sportiv Aeronautic, Bucuresti, Deji Sport Club, Szatmári Sport Egylet, Marosvásárhelyi Sport Egylet, Clubul Sportiv Mures, Targumures, Clubul de Scrima Cluj, KAC és a Haggibbor. A verseny kimenetelére vonatkozólag jóslásokba bocsátkozni nem lehet, mert az egyes városok vívóinak erőviszonyai nem lévén már évek óta országos vívóverseny, teljesen ismeretlenek.

Hirdetés.

Dr. Pordea János közjegyző közbejövetele mellett Clujon Str. Regina Maria 14 szám alatti textilizetben az iparhatóság 3826-928 sz. engedélyének keretein belül el fognak adni különböző férfi és női szövetek, vásznak, szönyegek, selymek, asztalneműk, barchet, paplan, és különböző mosóárak 1.200.000 lei értékben, tételenként, becsértéken alul is, folyó hó 12-én d. u. 3 órai kezdettel (és a következő apokon.)

Ismét elfogatási parancsot adtak ki az Eisenstädter és Társa cég külföldre szökött belfagja ellen

[Cluj-Kolozsvár, február 26. Az Uj Kelet tudósítójától.] Ezelőtt mintegy három évvel különös körülmények között jutott eszébe a kolozsvári Eisenstädter és társa kolozsvári szőrmekereskedő cég. Egy nyári napon, a déli órákban tűz ütött ki az üzletben és a lángok állítólag igen tekintélyes szőrmekészleteket tettek tönkre. A bevezetett tűzvizsgálat során gyanus momentumok merültek fel, amelyek mellett szólt Eisenstädter Samunak, a cég egyik társtulajdonosának váralan eltűnése. Mint később kiderült, Eisenstädter a következmények elől Párisba menekült.

A különös tüzeset megmozgatta a cég hitelezőit is, akikkel László Jenő, az üzlet másik belfagja igyekezett megegyezésre jutni. Váratlanul azonban ezen a téren is komplikációk álltak be és László Jenő nem sokára maga is elhagyta az országot. A cég ellen elrendelték a csődöt, míg az ügy bünygyi része többszörös elnapolás után kedden delelőtt került tárgyalásra a kolozsvári törvényszék elé.

A pernek hét vádlottja és 25 tanúja van, akik közül azonban nem jelent meg csupán a negyed és ötöd rangú vádlott és összesen négy tanu. Ezenkívül jelen volt még dr. Hosszu ügyvéd, a csőd megmondnok. Az elnök mindenekelőtt az ügyészhez fordul, akinek véleményezését kérte madrendü vádlottak ügyeinek elkülönítését a többi vádlottak ügyeitől és elfogatási parancsot bocsátott ki az ismeretlen helyen tartózkodó első rangú vádlottak ellen.

után tanácskozára vonult vissza, majd Furnea elnök kihirdette, hogy a törvényszék elrendelése az első, második és harmadik rangú per Damokles-kardjaként fe-

begne állandóan feleltük. A bíróság ezarra vonatkozólag, hogy megtartsák-e vagy sem a tárgyalást. Bireescu ügyész mindenekelőtt arra való tekintettel, hogy a tárgyaláson nincs jelen az első, második és harmadrendü vádlott és a tanuk közül több mint huszan nem jelentek meg, a tárgyalás elhalasztást kérte és ezzel egyidejűleg a három első rangú vádlott ellen elfogatási parancs kiadását. Bireescu ügyész rámutatott arra, hogy Eisenstädtereket, akiknek Párisban vendéglőjük volt, egyziben már letartóztatták, azonban a román hatóságok elkéstek a kiadási eljárás által megkivont formalitások teljesítésével, mire Eisenstädtereket szabadlábra helyezték.

Ezután a jelenlévő negyed és ötöd rangú vádlottak kérték, hogy az ő ügyüket különítsék el az első, második és harmad rangú vádlottak bünygyétől, akik minden valószínűség szerint csak nagyon sokára fognak a bíróság előtt megjelenni

Hirneves orvosok
által ajánlott csodás hatással bíró **gyógyszap**, különösen köszvény, reuma, idegsokk isisában szenvedők áldása. Házilag alkalmazható. Kapható: **Bernát gyógyszerpárterő Marghita** jud. Bihar. Prospektus ingyen. Fürdőtulajdonosoknak nagy kedvezmény.

A legujabb

Operette-, revü- és tánc-slágerek:

- Operette- és revü-ujdonságok:**
1. Csikágói hercegnő I. füzet, ára 120.- Lei
 2. Csikágói hercegnő II. füzet, ára 120.- Lei
- A Palatinus rózsái c. operettéből:**
3. Ha majd a férjed leszek én... Foxtrott, ára 60.- Lei
 4. Gondör kis lányka, légy a babám!... Blues, " 60.- "
- Miss Amerika c. operettéből:**
5. Hosszu az éjszaka... Foxtrott, " 60.- "
 6. A szivemben egy szoba kiadó... Foxtrott, " 60.- "
 7. Fog maga még imádni! Blues, " 60.- "
 8. Kié vagy, mondd? Tangó, " 60.- "
 9. Ugy fáj... Blues, " 60.- "
 10. Portorico. Slow-fox, " 60.- "
- Puszipajtás c. operettéből:**
11. Ramona (Waltz), " 72.- "
 12. The Girl Friend, " 72.- "
 13. Lesz szép kis házunk, " 72.- "
 14. Az én babám, az én babám, " 72.- "
- Tangó és Blues ujdonságok:**
15. Mért remeg az ajka?... Tangó, " 60.- "
 16. Orgonák... Tangó, " 60.- "
 17. Csak egy félórára gyere el... Tangó, " 60.- "
 18. Gyöngyvirág... Tangó, " 60.- "
 19. Csak egyszer légy ma az enyém... Tangó, " 60.- "
 20. Ugye sose gondolsz rám?... Blues, " 60.- "
 21. De jó volna, ha volna... Blues, " 60.- "
- Foxtrott (Charleston) ujdonságok:**
22. Hej Csicsóné drága, a három lánya... Foxtrott, " 60.- "
 23. Amit a Jazz-Band játszik... Foxtrott, " 60.- "
 24. Drágicám, maga de gusztá nő!... Foxtrott, " 60.- "
 25. Ringató kék Balaton... Foxtrott, " 60.- "
 26. Felváltom az utolsó száz pengőmet... Foxtrott, " 60.- "
 27. Ritka kislány, kinek nincs babája... Foxtrott, " 60.- "
- stb. stb.**

alábbi szelvényt vágja ki, töltsse ki és küldje be a **LEPAGE zeneműosztályának Cluj-Kolozsvár.**

Kérem a _____ számú sláger-kottákat utánvétellel

Név: _____

Cím: _____

Rádió műsor

Idő: közép-európai

Szerda, február 27. — Budapest, 9.15: Cigányzene; Szünetben hírek; 12.05: Trió hangverseny; 16.10: Csermely Gyula novellái; 17.40: Zenekari hangverseny; 18.30: Rádió amatőrpósta; 19.20: Olasz nyelvoktatás; 20: Magyar kamarazene est; 21.30: Dalok, előadja Medgyaszay Vilma; 22.10: Időjelzés, időjárásjelentés és hírek. Utána cigányzene. — Bécs, 16: Délutáni hangverseny, Polly Batic közreműködésével; 20.45: O. Wesel: Der Admiral o. színművének közvetítése. Utána Könyvnyű zene. — Berlin, 17: Liza Frank (sopran) dalestje; 20: Kálmán Imre: Die Faschingssee c. operettjének közvetítése. 22: Szórakoztató zene. — Brunn, 17.55: Emil Schiaferik hangversenyének és Friedrich Rens operatőrekes dalestje; 19.15: Puccini: Tosca c. operájának közvetítése. — 5. G. B. Daventry Experimental, 16.30: Tánczene; 20.30: Hegedűhangverseny 22.15: Tánczene. — 2. L. O. London, 5xx Daventry, 15.45: Barbara Florae (sopran) hangversenye; 18.45: Beethoven-zongorahangverseny; 20.05 Deibes: Lakmé c. operájának közv. — München, 20: Karl Weiss: Der Polnische Jude c. operájának közv. 22.45 Zenekari hangverseny. — Nápoly, 17: Ouartulli kisasszony hangversenye. — Róma, 17.30. Délutáni hangverseny; 20.45: Egy opera közvetítése.

Csütörtök, február 28. — Budapest, 9.15: Trió hangverseny; 12.05: Gramofonhangverseny. Szünetben hírek; 16: Rádió Szabad Egyetem; 17.40: Baranyi János zongorahangversenye; 18.40: Gyorsirási tanfolyam; 19.25: Angol nyelvoktatás; 20: A névtelen hajó — háromfelvonásos színdarab előadása a Studióból; 22: Időjelzés, hírek. Utána cigányzene. — Bécs, 16: Sifoning kvartett; 19.30: Vera Schwartz és José Rogatschewsky hangversenye. Utána jazz-zene. — 5. G. B. Daventry Experimental; 16.30: Orgonahangverseny; 20: August Morrison zongorahangversenye. — Köln, 17.45: Operarészletek; 20.30: Német népdalok. Közreműködik C. Stempel Nottebolim hangversenyének és; 22: Farkas Miska zenekarának hangversenye 2. L. O. London 5xx Daventry, 16: Zongora-sextett; 18.48: Beethoven-zongorahangverseny; 21.30: Dalest. — Milano, 20.30: Fratelli Crispino E La Comara c. operájának közv. — Nápoly, 17: M. Sanarico (sopran) hangversenye; 21.02: Lehár: Éva c. operettjének közvetítése.

Péntek, március 1. — Budapest, 9.15: Hangverseny, Pálffy Mária operatőrekesnő, Radó Magda gondokaművésznő, Nánassy Erzsé zongoraművésznő közreműködésével; 12.05: Trió hangverseny. Szünetben hírek; 16.05: Pósa Lajosné Pósa bácsi meséiből olvas fel; 17.40: Cigányzene; 19: Francia nyelvoktatás; 20.50: Hangverseny közreműködik: Hir Sári zongoraművésznő és Csóka Béla operatőrekes; 22.20: Zenekari hangverseny. — Bécs, 16: Délutáni hangverseny, Frida Stroi-migg hangversenyének és közreműködésével. — Bern, Rossini: A sevillai borbély, c. operájának előadása.

Gyapottat minden színben gyárilag csomagolva fest „UNIO“ Cluj.

Budapest, szünetben hírek; 16.10: Cserny; 17.40: Zenekari Rádió amatőrpos oktatás; 20: Ma- 21.30: Dalok, 22.10: Idő és hírek. Utána Délutáni hangközreműködés. Der Admiral o. Utána könyv. 17: Lisa Frank Kálmán Imre: berettjének köz- 19.15: Puccini: zvetítése. — 5. mentál, 16.30: edühangverseny L. O. London, Barbara Florae 18.45: Bee- 20:05 De 21:00: Der Pol- 22.45 — Nápoly, 17: angverseny. — hangverseny; titése.

Budapest, 12.05: Gra- szünetben hírek; 17.40: Ba- hangversenye; 19.25: 20: A névtelen s szíjáték elő- 16: Bécs, 16: Vera Schwartz hangverse- 5. G. B. Da- 6.30: Orgona- Morrison zón Köln, 17.45: Német népdá- stempel Nolte- snő; 22: Far- hangversenye ventry, 16: Zon ethoven-zongó Dales. — Mi- pino E La Co- v. — Nápoly, a) hangverse- c. operettje-

Budapest, 16.05: Mária ope- da gordonka- zongoramu- 12.05: Trió hírek; 16.05: meséből o- 19: Fran- Hangverseny zongoramű- operaénekes: ny. — Bécs, Frida Stroi- nő közremű- ni: A sevillei előadása. —

Rövid hírek a zsidó világból

Dr. Chaim Weizmann, a cionista világszervezet elnöke, néhány nap óta az agyát őrzi. A zsidóvezért és családját a világ minden sarkából az aggodó táviratok és levelek egész özöngyével árasztják el. A cionista világszervezet londoni központi irodája a kérdésekre válaszképpen az alábbi jelentést adta ki Weizmann egészségi állapotáról:

„Weizmann Chaim dr. a nyakból kiinduló septicus tünetekben és általános testi kimerültségben szenved és így orvosi rendeletre, erősítő kurának kell magát alávetnie. A sok évi szakadatlan és emberfölötti munka miatt kimerült szervezet természetesen csak lassan áll helyre, de a beteg állapota a javulás legjobb haladását mutatja, úgy, hogy aggodalomra semmilyen ok nincsen.

A Nissim-Bihar alap, amely tudvalevőleg a palesztinai iskolák és tanügyi intézmények alapítását és támogatását tűzte ki céljául, egy magát megnevezni nem akaró amerikai filantropiótól százezer dollár alapítványt kapott egy palesztinai fiú- és leányiskola alapítására és fenntartására. Nissim-Bihar, akinek nevét viseli az iskolaalap, Palesztinában született és a múlt század végéig előkelő szerepet játszott a palesztinai nevelőmunkában. 1901-ben Amerikába költözött, ahol mint a liberális bevándorlási liga alapítója és elnöke, tette ismertté és tiszteltté a nevét nemcsak a zsidótársadalomban, de egész Amerikában is.

A Livornói Kis zsidó hitközség da- jenje, Afortunata Lewi, száznegy éves korában meghalt. A matuzsálemkört elérő zsidó polgár a városka büszkesége volt, mert arról volt nevezetes, hogy egész életét Livornóban élte le és sohasem hagyta el a várost.

Maxa Nordau, Max Nordau leánya, aki mint szobrász, kitűnő csengésű nevet szerzett magának a művészvilágban, férjhezment Grünbaum palesztinai nagybirtokoshoz és férjével együtt Palesztinában fognak lakni.

Transzjordániából, amint annakidején megírtuk, hatalmas sáskaraj tartott Palesztina felé, amelynek előnyomulása ellen gépfegyvereket és lángszórókat szeggett szembe a helyőrség E védelmi intézkedéseknek most egy hatalmas délnyugati szél jött segítségére, amely a még e lnem pusztított sáskarajokat kelet felé, a sivatagba kergette. Így most egész Palesztina megszabadult a sáskától. A palesztinai vetésben semmilyen kár nem esett.

Néhány nappal ezelőtt ismeretlen tettesek meggyilkolták József Ninivitet, a Rechobot kolónia éjjeli őrét. A hatóságok szigorú vizsgálatot indítottak a tettesek kiltetének megállapítására.

Wedgwood ezredes elnöklété alatt Londonban egyesület alakult, amely azt a célt tűzte ki maga elé, hogy a brit és zsidó érdekeket Palesztinában összehangolják. A társaságnak legfontosabb célkitűzése, minden lehető eszközzel támogatni azt a gondolatot,

hogy Palesztina angol dominion legyen. Az egyesület főkövetelése, hogy Palesztina a zsidó nép nemzeti otthona legyen és azt hiszi, hogy az angol mandatum lejártá után, Palesztinában meglesznek azok az előfeltételek, amelyek megengedik a lakosságnak, hogy az önkormányzattal rendelkező dominium státuszát megválassza. Az egyesület első nagygyűlése február hó utolsó napján lesz.

Az erdélyi zsidóság körében is jönni-mert Kurt Blumenfeld kezdeményezésére akció indult meg, amelynek az a célja, hogy Albert Einstein professzor nevére olajfa-erdőt ültessenek Palesztinában. Az akció abból az alkalomból

indult meg, hogy március 14-én tölti be a relativitás elméletének világhírű felfedezője életének 50-ik évét. Az olajfa-erdőt azonban nem a tudós, hanem a zsidó Einstein tiszteletére ülteti a világ zsidósága, amely így akarja leróni háláját, tiszteletét és szeretetét ezzel az érző-szívű és zseniális agyu zsidó nagysággal szemben.

Zürichben már megkezdődtek a 16-ik cionista vilákkongresszus előkészítő munkálatai. A kongresszus a zürichi Kereskedők Egyesületének székházában fog ülésezni, míg a megnyitó-ünnepély július 28-ikán a városi színházban fog lezajlani. A kereskedők egyesületének nagytermében 700-800 sze-

mély részére van hely. 50 kisebb teremben pedig különböző kongresszus-irodák, párthelyiségek, szervezeti hivatal és sajtóirodák lesznek. A kongresszus előkészítésében az összes zürichi cionista egyesületek résztvesznek. A kongresszus tartama alatt különböző nagyszabású rendezvényeket terveznek. Így például a zürichi Kunsthausban zsidó művészeti kiállítás lesz, azon kívül pedig egy nagy zsidó szimfonikus hangversenyt is terveznek, amelyen a jelenleg élő legnagyobb zsidó komponisták fognak résztvenni. A programban egy híres zsidó színtársulat vendégszereplése, sportmiting és más látványosságok is szerepelnek.

A rendőrség és sziguranca átszervezéséről szóló javaslat kimondja, hogy a rendőrségnek és a szigurancának elsősorban szociális hivatása van, gyámolítania és nem bántania kell a lakosságot

Bianu Jenő dr. alvezérigazgató nyilatkozik az Uj Keletnek a törvényjavaslat alapelveiről

(Bucuresti-Bukarest, február 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Sorra a parlament elé kerülnek azok a törvények, amelyekkel a kormány új alapokra akarja fektetni az ország közéletét és intézményesen lerögzíteni a rendszerváltozást, amelyet uralomrajövelekor bejelentett. Az alkotmánygyűlés ebben a fázisban hajszolta keresztül a kormány a gazdasági rezsim radikális reformját jelképező kommercializációs törvényt, az iparkarai törvényt és rövidesen sorra kerülnek azok a reformok is, amelyek az ország közigazgatásában vannak hivatva mélyreható változásokat előidézni: A közigazgatási reform, a csendőrség reformjáról és a sziguranca és rendőrség újjászervezéséről szóló törvények.

A sziguranca és a rendőrség átszervezése

Ugy a rendőrség, mint a sziguranca átszervezését egyetlen törvényjavaslat készíti elő, amely már át is jutott az előkészítő bizottságok vitáinak és tanácskozáinak retortáján és talán e hét folyamán a törvényhozás házáj elé kerül. Az előkészítés munkája csaknem három hónapot vett igénybe, mert a bizottságnak utasítása volt, hogy olyan törvényt kreáljon, amely alkalmas legyen arra, hogy gyökerében megváltoztassa azt a szellemet, amely a közbiztonságnak ezt a két intézményét az utóbbi tíz esztendőn keresztül irányította. Elsősorban ez a két szerv volt az, amely oklalanul beavatkozott a polgár mindennapi életébe és az előbbi inkább velezált, mint a rendre ügyelt, utóbbi pedig nem egyszer politikai pártok és személyek bosszújának eszközevé atacsorvódott le tényleges hivatásától és az agent provokatorseg undorító szisztemáját termelte ki. Sikertől is tiz esztendő alatt az engedelmességnek egy tekintélyes kvantumát felgyűjtötték maguk ellen és a kormány tudatában volt annak, hogy a két intézmény reorganizációja sürgősen és elengedhetetlenül szükséges.

Bianu dr. az új törvényjavaslatról

A törvényjavaslat elkészültével kapcsolatban felkerestük dr. Eugen Bianut, az állambiztonsági hivatal alvezérigazgatóját, hogy a tervezet intézkedéseiről felvilágosításokat kérjünk. Bianu dr. éveken át az erdélyi sziguranca vezérfelügyelője volt és a rezsimváltozás állította mostani felelősségteljes és nehéz posztjára. Mint a sziguranca politikai főnöke, Bianu dr. hihetetlen munkát fejt ki hivatalában. Nem frázis az, hogy hajnalról késő estig dolgozik, hiszen nem lehet elég korán a szigurancaának a Paohé bulvardon lévő épületébe menni, hogy Bianu dr.-t hivatalában ne találja az ember, este tíz órákor viszont D. R. Tomulescu

belügyi alminiszter teszi át székhelyét a belügyminisztériumból a sziguranca-ra, hogy a napi munkát kontrollálja és ez a kontroll nem egyszer húzódik túl az éjféli órákon. Viszont le kell szögezni, hogy Bianu dr. új méltóságában mitsem változott, most is kedélyes, szeretetreméltó és változatlan készséggel áll rendelkezésünkre.

— Milyen változásokat hoz az új törvény a sziguranca működésében — tessék fel az első kérdést.

Egészséges szelekciót

— A sziguranca reorganizálása — mondotta Bianu dr. — karöltve fog megfordítani a rendőrség újjászervezésével és pedig elsősorban oda fog irányulni, hogy a tisztviselői kar felfrissítésével és szigorú szelekcionálásával a két intézmény működését a modern kor szellemének megfelelő alapokra helyezze. Az új törvény magasabb iskolai képzettséget követel meg a rendőrség és sziguranca tisztviselőitől, fokozottabb technikai felkészültséget és elsősorban azt, hogy ezek ellen morális szempontból se merüljenek fel kifogások. A technikai tudást és felkészültséget tanfolyamok felállításával és rendszeresítése révén fogjuk biztosítani, — jellembeli hajlandóságokat pedig pszichotechnikai vizsgák segítségével fogjuk ellenőrizni, amelyek conditio sine qua non-ként fognak szerepelni a jövőben valamely tisztviselő feltételénél.

Gyámolítani és nem brutalizálni

— Azok a tisztviselők természetesen, akik az új törvény kívánalmainak eleget tesznek, magasabb, nyugodt megélhetést biztosító fizetést fognak kapni. Hogy mi történik azokkal a mostani tisztviselőkkel, akik ellen kifogások merültek fel? Az uccára természetesen senkit sem fogunk kitenni, ám ezek megmaradnak a mai fizetési státuszban és így automatikusan hátrébb szorulnak, vagy eliminálódnak.

— Az új törvény hangsúlyozza ezenfelül azt, hogy a rendőrségi és állambiz-

tonsági tisztviselőknél elsősorban szociális hivatása van és gyámolítani, nem pedig bántani, vagy pláne brutalizálni kell a lakosságot. Nagyon sokban fogja elősegíteni a rendszerváltozást az is, hogy a két intézmény kezéből kiemel a törvény olyan attribúciókat, amelyek ténylegesen más szervek hatáskörébe tartoznak. Így például külön orgánum feladata lesz közérkölcök ellenőrzése.

Nyugateurópai minta szerint

— Változások lesznek azonban a rendőrség és sziguranca külső szervezetében is. Így például új, nyugateurópai kívánalmaknak megfelelő uniformist kap mindkét intézmény, amely mindenképpen a nyugati államok mintája szerint lesz a jövőben felépítve. Ugy a rendőrség, mint a sziguranca működését egyetlen közös vezérigazgatóság fogja a jövőben irányítani. Ez a pont különösen fontos, hiszen a sziguranca mostani működése egy törvény végrehajtásának két paragrafusára van felépítve. És végül — vannak a készülő tervezetnek paragrafusai, amelyek ki fogják zárni a politikát a sziguranca működéséből, hogy az valóban megfelelőhessen hivatásának.

— E program megvalósítása természetesen súlyos anyagi megterhelést jelent az államra és így márl-holnapra nem is lesz keresztülvihető. Addig azonban rajta leszünk, hogy megszűnjék minden, ami a multban elégedetlenségre adhatott okot — fejezte be nyilatkozatát Bianu Jenő dr. (k. r.)

Szeszgyárosok, szeszfűzők
nem nélkülözhetik
A szeszgyártás kézikönyvét
A leprészletesebb, legerthetőbb módon megírt szakmunkát. — Szerkesztették: Dr. Herics Tóth Jenő és Osztrovsky Antal műegyetemi magántanárak. — Ara fűzve 1100, kötve 13.0 lej. Kapható az Uj Kelet könyvostályában.

COINTREAU cég összes áruai ki-
szérlagó borpárlalából készülnek
Ugyeljen mindig a gyári
védőszallagra és a Cointreau
aláírásra

Közgazdaság

A metilszeszgyárak által termelt ecetsav miatt válsággal küzd az ecetipar

Az ecetgyárak országos akcióit indítanak existenciájuk megmentésére. A bortermeleők hamisítással vádolják a sörgyárakat

(Cluj-Kolozsvár, február 26.) Az Uj Kelet tud. A metilalkohol-üzelmek által felkavart hullámok még mindig egyre szélesebb körökre csapnak át. A faszeszgyárak és a szeszipar között indult küzdelem kiélezte először a bortermeleők és a Szeszszindikátus között régóta lappangó ellentéteket, most pedig két újabb ága is kinőtt a szeszbotrányra, amely ki tudja, hol fog megállni. Az egyik újabb konfliktus a bortermeleők és a szeszgyárak között támadt, akiket a bortermeleők azzal vádolnak, azért csatlakoztak volna a mellé szesz elleni kampányhoz hogy ezáltal a borfogyasztást kompromittálják. A bortermeleők ugyanis erre memorandumot terjesztettek az illetékes szakminisztériumok elé amelyben

azt állítják, hogy a kartellben tömörült sörgyárak ma már nem ár-párból, hanem tengeriből állítják elő a sört, amelyet azonnal forgalomba is helyeznek, ami ellenkezik a közegészségügyi előírásokkal.

Azt, hogy ezek a vádak mennyiben alaposak, nem lehet tudni, de a földművelésügyi és a közegészségügyi minisztérium szigorú vizsgálatot rendelt el ebben az irányban.

A metilalkohol-üzelmek azonban súlyosan érintik az ország ecetiparát is, amely a gabonaszesz drágulása miatt nem tud konkurrálni a faszeszből párolt ecetsavval. Ez a verseny, amely a legkritikusabb helyzetbe sodorta az egykor virágzó ecetipart, végre is megmozdításra készítette az érdekelt gyárakat és nagyváradi kezdeményezésére

március 5-ikén Nagyváradon, a Kereskedelmi Csarnokban országos értekezletre gyűlnek össze,

ahogy akcióit indítanak a tarthatatlan helyzet megváltoztatására. Az értekezlet többek között az ecetipar sérelmeinek orvoslása érdekében ismét életre akarja kelteni az ecetgyárak országos szervezetét, azonkívül pedig foglalkozni fog a szakma legaktuálisabb problémáival, amelyekről külön memorandumban kívánják a kormányt és az illetékes faköröket informálni.

Az ecetgyárak memorandumja abból indul ki, hogy

az ecetsav gyártásának és fogyasztásának a csökkenésére taszított egy

olyan hatalmas iparágat, amelybe milliárdok vannak befektetve.

Ez az indokolatlan kedvezés az ecetsav javára az egyenlőtlen pénzügyi elbánásban, az ecetsav részére biztosított szállítási kedvezményekben és végül abban van, hogy míg a közegészségügyi szabályrendelet szerint csak 15 fokos ecetsavat lehet forgalomba hozni, a valóságban 80 fokos erősségben kapható az ecetsav mindenütt.

Az egyenlőtlen adóügyi elbánás abban van, hogy míg a forgáscetgyárak a nyersanyagért, a 10 fokos ipari szeszt ma literenként 44 lej s 14 lej adót fizetnek a 80 fokos erősségű metilalkohol adója csak 5 lej különként, az ára pedig 70 lej körül van. Ennek tulajdonítható, hogy

míg egy liter 10 fokos gabonaszeszből előállított ecetnek önköltségi ára ma 13.10 lej, a kartellben dolgozó három falepárológyár (Resica, Margina és Dármánesti) a 10 fokos ecetsav literjét 7.50 lejért tudja árulni.

Ez az egyenlőtlen helyzet léptette elő élelmiszeiké a tisztán ipari célokat szolgáló metilacetet, ami nemcsak a szeszből készült ecet rovására megy, hanem egészségügyi szempontból is káros. A túlnagy adókülönbség az, amely első sorban felidézte ezt az állapotot, mert az ecet gyártásához okvetlenül szükséges gabonaszest a különböző fogyasztási, denaturálási és más illethekeken kívül még az érték után fizetendő

20 százalékos luxusadó is terheli, ami literenként egymaga 10.50 lej tetsz ki,

holott az ecetet a legjobb akarat mellett sem lehet fényüzési cikknek nevezni. Tekintettel arra, hogy a huszszázalékos ad valorem illeték célja csak az volt, hogy a pálinkafogyasztást annak ílymódon való megrágitásával csökkentse, az ecetgyárak kéri ennek a jogosulatlan adóterhek a megszüntetését.

A memorandum érdemleges ismertetésére még visszatérünk. (d. e.)

Öt milliárddal passzív az 1928. évi külkereskedelmi mérleg. Most fejezte be az ipar- és kereskedelemügyi minisztérium az 1928. évi román import és

export adatainak összegezését. A közölt statisztika szerint a külföldről behozott áruk értéke 1927-ben 33 milliárd 428 millió 546.982 lej telt ki, viszont a kivitt áruk értéke 37 milliárd 703 millió 177.742 lej volt, vagyis az export javára egy 4 milliárd 274 millió 630.760 lejes különbözet mutatkozott. Ezzel szemben 1928-ban megfordult a helyzet és a 32 milliárd 145 millió 101.188 lejes importtal szemben az export csak 26 milliárd 919 millió 256.563 lej értéket képvisel, ami azt jelenti, hogy külkereskedelmi mérlegünk 1928-ban 5 milliárd 224 millió 844.625 lejjel volt passzív. Az importra vonatkozó adatok, amelyeket a vámbevallások alapján állítottak össze, véglegesnek tekinthetők, ezzel szemben az export adatai csak hozzávetőlegesen közelítik meg a kivitt áruk tényleges értékét.

Felhívás. Felhívjuk összes erdélyi és bánáti kartársainkat, hogy sérelmeink orvoslása végett a Pénzügyminisztériumhoz és a Szesz-szindikátushoz intézendő memorandumok tárgyában és az országos szövetség megalakítása végett folyó évi március 5-én Oradean a Kereskedelmi Csarnokban délelőtt 10 órakor tartandó Erdélyi és Banati Ecetgyárosok értekezletén az ügy fontosságára való tekintettel okvetlenül megjelenni sziveskedjenek. Erdélyi és Bánáti Ecetgyárosok Oradea és Bihar-megyei csoportja.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szö 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 5 lej. Álláskeresőknek 30 százalék kedvezmény. Ap óhi detések díja előre fizetendő. Jelleg levelet csak ugy továbbítunk, ha portó bélyeg mellékeje van. Eljegyzési hűrek díja 25 lej. előfizetőknek 150 lej.

Gépirást tudó gyárokot nyelvtudással felvezet. Lepage könyvkereskedés.

Szakképzett vas-kereskedősgéd azonnali bélyegre állást keres. Videken is. Szves ajánlatokat "Ambicid" jellegre a kiadóba kér.

Makulaturapapír eladó az Uj Kelet kiadóhivatalában.

Ne menjen felphez

a legjobb magyar nyelvű kóser szakcsütönyv mékél. Tartalmazza Ganz Abrahamnak, a kószimert főzőnöknek legjobb receptjeit. Ára 200 lej és 12 lej portódíj. Kapható az Uj Kelet könyvtárában.

0000000

Román, angol, francia, német, olasz, szláv fordítások, levelek, kérvények, újdományos, modelmi és közgazdasági cikkek. Másolások, sokszorosítások. Dr. Mauder fordító iroda. Str. Memoranduhul 9.

Színház-Művészet

A Magyar Színház műsora:

Szerda: Szegény leányt nem lehet elvenni (Ujdonság 3-adszor. Napi bérlet 20. A. Ssz.: 284.)
Csütörtök: Ida regénye. (Ujdonság először. Gárdonyi Géza dramaturgált regénye. Premiere bérlet 30. szám. Sorozatszám: 285.)
Péntek: Ida regénye (2-odszor. Napi bérlet 20. B. Ssz.: 286.)
Szombat d. u. fél 4-kor: Böcs Nánán. (Ifjúsági előadás nagyon olcsó helyekkel. Bevezető előadást tart: dr. Borbély István. Ssz.: 287.)
Szombat este fél 9-kor: Ida regénye. (3-adszor. Napi bérlet 29. C. Ssz.: 288.)
Szombat este 11-kor: Boross Géza budapesti kabaré-társulatának vendégjátéka. (Főlépnek: Boross Géza, Sándor Stefi, Bánhidy Iona, Szentiványi Kálmán, Simándy József. Ssz.: 289.)

A Magyar Színház mozi-műsora:

Szerdán 4-kor és 6-kor: Halálhíd. (Filmdráma 8 felvonásban. Főszereplő: René Adorée.)
Csütörtökön: 4-kor és 6-kor: Halálhíd.
Pénteken: 4-kor és 6-kor: Halálhíd.
A Nemzeti Színház és a Román Operai hetil műsora:
Szerda: Lohengrin John Sullivannal és Maria Snejmaval.
Csütörtök: Medea (gyermekelőadás.)
A színházi iroda közleményei:

Ida regénye. Holnap este lesz a premiéreje az Ida regényének, a Gárdonyi Géza híres, elragadóan kedves regényéből dramaturgált ujdonságnak. Az Ida regénye Budapesten óriási sikert aratott, hónapok óta uralkodik a Magyar Színház műsorán s még most állandóan adják zsufolt házak kitoró tapsai közepette. Az Ida regénye az utóbbi évek legszebb, leghatásosabb, legnagyobb sikerű ujdonsága. A kolozsvári színház is az idei évad egyik igazi bombasikerét reméli az Ida regényétől, amelyet 5 előadásra tűzött ki: csütörtökre, péntekre, szombatra, vasárnapra (6 órakor) és hétfőre. Gondos ambiciózus előkészületek mellett a kitűnő szereposztás is biztosítja Kolozsvárott az Ida regénye kivételes sikerét.

Ma kezdik vetíteni a Halálhidat. A magyar színházban ma, holnap és holnapután a Halálhíd című 8 felvonásos filmdramát vetítik René Adoréeval a főszerepben. Előadások kezdete 4 és 6 órakor. Nagyon olcsó helyárak!

Boross Béza budapesti kabaré-társulatának kolozsvári előadásai. A leg-híresebb és legnépszerűbb budapesti teljes kabaré-együttes, a Boross Géza társulata fog három előadást tartani Kolozsvárott. Első előadás: szombaton este 11 órakor, második előadás vasárnap délután félnyégykor, harmadik előadás vasárnap este 9-kor. Mind a három előadás alkalmával más-más műsor keretében lép fel a Boross Géza kabaré. A szombati előadás műsora ez: 1. Szentiványi Kálmán bevezető konferansza, 2. Teri-Feri (Harmath Imre tréfája. Játsszák: Boross, Sándor Stefi). Simándy József szólója. Bánhidy Iona szólója. Szivtelen asszony (vigjáték 1 felvonásban). Irta: Verneuil: Bánhidy, Boross, Simándy. Boross Géza aktuális kupléi. Expressz házasság. (Harmath Imre és Vincze Zsigmond zenés duettje). Boross, Sándor Stefi, Simándy. Szünet. Lux. (Nóti Károly bohózata.) Boross, Bánhidy, Sándor Stefi, Szentiványi, Simándy. Szentiványi Kálmán konferansza. Sándor Stefi új slágerei. 13-as hordár (Vaszary János hőhözata.) Boross, Bánhidy, Iona, Simándy.

TÖZSDE

A piac változatlan

DEVIZÁK	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
		Nyitás	Zárlat						
Zürich	324-3240	—	—	49250	3232	11030	13694	65005	1923
Newyork	168-15	520	51995	255963	16715	573.0	71180	3380	—
London	814-10	252337	252513	12420	815	27.425	345175	16303	4.4.1
Páris	669-659	2031	—	—	6.6.0	223029	2782	13205	39075
Milano	887-882	2723	272250	134	881	3001	3723	17087	5.325
Prága	49.850	154150	154150	—	498.0	1197	2106	—	2.6
Budapest	2940-2940	0067	906550	—	2935	—	12409	5.925	—
Belgrád	—	912718	913	—	295	100675	1249	5933	176
Bukarest	—	310	310	1520	—	343	42737	2032	6050
Varso	—	1920	5.30	6830	—	6490	7980	37887	—
Bécs	—	2368-2368	7305	7310	—	2362	80587525	47477	—
Berlin	—	4005-4005	1234200	12340	—	3985	136009	16914	80325

Száz lej árfolyama: (utó) Zürich 310, Páris 1520 Budapest 341, Bécs 42275, Prága 21135

Kiengesztelődés

Irtá: Maurice Stoner

— Tudom, mi az — szolt bölcseked ve. Engem is, istenem, hogy elfogott a honvágy, amikor leánykoromban egyszer, Stuttgartba utaztam rokonokhoz aztán zenés-kávéházba vittek, ahol cseh zenekar játszott szomorúan. Meg tudom érteni a kisasszonyt. Hogyne sirna. ha Tatarországból jött, mongolok közül. Hagyják, sirja ki magát!

Hagyták kisírni Rechát, mert messzi ről jött, mongolok közül. A jó asszony vajjon honnan szerezte geográfiai ismeretét?

Hans, az ajtónálló sápadozva sietett Biernerhez.

— Ne tettelek róla, drágám, de ma meg se kérdezte, itt vagytok-e. Akkor surrantak be, amikor másokkal voltam elfoglalva.

— Megbízható fráter vagy! — felelt szemrehányóan a festő és idegesen nézett körül a kertben.

Az egyik páholyban megpillantotta Upolowot és a nőt. Upolow köszöntött, a nő bizonytalanul nézte a bohém társaságát. Upolom felé hajolt valamit sugart; a festő, alig észrevehetően, igent bólintott.

Rechá és az asszonyság megforultak. Az asszonyság széles-barátságosan köszöntött, kezét lobogtatva, fejét nógatta, himbalózott a testével. Nagyon örült a viszontlátásnak. Upolow visszaköszöntött mélyen, szinte alázasan, a leány ott mellette hidegen bicentett.

Rechá fagyosan viszonzta Upolow reverenciáját.

— Ismerni tetszik — kérdezte az asszonyság majdnem újjongva — ismerni tetszik a szobauramat és a barátját, Claire kisasszony?

— Igen, ismerem a fiatalembert, földim — felelte egykedvűen, indulatait magába harapva a leány.

— Hát akkor ide hívom őket, persze hogy ide hívom.

Claire kreolbőrű fiatal nő volt, könyvnyű járású; kartara nyirott fekete dudája magas és értelmes homlokot szegélyezett, szeméből üde pajzanság csillogott, bolondos lélek sugara.

A zene lágy keringőket játszott, an dalító ártákat, ami átfinomította az embereket.

Upolow elérzékenyült. A zene mint-ha abbamaradt volna, az esti szél a hárfá egy-két elhaló ütem-fosztlányát hozta az asztalhoz. Csend, áhítatos csönd, míg a bégvadt akkordok bécsi valcserre nem frissültek.

Az orosz festő két kezével megragadta Rechá jobbát:

— Megbocsátasz Rechá, ugy-e meg bocsátasz!

Rechá küzdött egy ideig, de nem bírta. A szemé elhomályosult, feje lekonyult, sirt. De nem sokáig, mert hirtelen mint dacos gyerek, fölragyogta a fejét, nedves, gyulladt szeméivel félelmetesen nézett Upolomra.

— Ma este beszélni akarok veled.

Megjuhászodva, mint aki megérezte közelgő viharok leheletét, Upolow szinte nyögve felelt:

— Ahogy akarod.

A nyári éj mintha megmozdult volna. Csillagok hullottak és hosszú rakéta-léniát irtak az űrben. A friss éj

szellő a vadgesztenye álomszagát hajtotta ide, bódította, lankasztotta az embereket, akik faradtan, lomha melegegdedtséggel keltek föl és hazafelé himbalóztak.

— Megyünk! — adta ki Bierner a parancsot.

Rechá és Upolow előre mentek, Bierner meg Claire néhány lépéssel mögöttük. A zajos kurjantással teli müncheni utcákon az Izár-partján elterülő parkhoz igyekeztek.

Rechá nem beszélt az uton és a parkban is hallgatott.

A malom irányába mentek.

Egy hang nem esett közöttük. Tücskök és malomkerék koncerteztek; közelebb jöttek és a víz csobogása is beledanolt. A parton megállottak.

— Kisasszony — szolt Rechá Claire hez, aki most már görcsösen kapaszkodott Bierner vállába — kisasszony önt föl fogom világosítani.

Hangja eleinte elfogódott volt, de aztán mindjobban fölcsabadult, tisztán esengett, határozottan és egyszer sem rikkoltott föl benne az asszonyi bestiák idegességé.

— Föl kell világosítanom mindenről. Én otthon e fiatalember miatt — most rámutatott Upolowra és végigmérte — nagy bünt követtem el. Apámat loptam meg miatta, a legönzellebb embert, anyámat, a legjobb asszonyt, igyekvő, szenvedő jó testvéreimet. Magammal hoztam ezt a koldust, tanítattam jó mestereknél, hogy az akadémia-ra kerüljön. Nincs okom bármit is elhallgatni. Apám gondtal, kinnal szerezte vagyonából könnyű fejjel élt ez az ur Münchenben. Hízelt és sirontuli hüszget ígért nekem.

Upolom megreszelte a torkát, fejét bátortalanul felszegte, valamit mondani szeretett volna.

— Még beszélek! — vágott közbe a leány. Hüszget ígért, de az első sikere örömet és pénzt idegen nővel osztotta meg. Megrendeléseket kapott, nagyszerűen élt, Schwabingba költözött terraszos villába, magamra hagyott. A boneteremben egyszer már folyítottam az ereimet; egy tanárségéd akadályozta meg, hogy elvérezzem. És ha pénze elfogyott, megint ott, könyörgött, ígértett és kicsalta tőlem apám öreg napjaira gyűjtött pénzét.

Néhány másodpercig fojtogató csönd. A hold rávilágított a megdagadt iszapos folyóra, amely habzó hullámokkal rohant a vizesés felé. A négy ember nem hallott mast, csak a szive dobogását.

Upolow minden energiáját összeszedte:

— Nézd Rechá, elveszlek feleségül! — mondta elcsuklóan.

— Gazfickó, mindig így beszéltél! — ordított Rechá és most már furiává változott.

Upolow felé rohant. A fiatal festő oldalt ugrott a vízpart szélére, ahol iszapos volt a talaj. Besüppedt és egyensúlyát veszítve, belezuhat az árba. A hullámok felkapták, vitték a zsilipgát felé, a hullámok taraján fölbukkant, majd alámerült a szerencsétlen ifju. Rechá pillanatig eszelősen nézte, azu-

tán bevette magát a hullámok közé. Bierner és Claire a part mentén futottak, de az ár gyorsabb volt. Mire a malomhoz értek, a két halottat a gát deszkái már fölfogták; a molnár, akit Bierner felköltött, kampós ruddal könnyen kiemelte őket. Egybe voltak ölelkezve. Kiterítették őket, Bierner zokogott, mialatt halott barátjai kö-

rül foglalatoskodott, Claire megilletődve állott, imádkozott.

A hold ellünedezett. Az ég peremén rózsaszínű sávok jelentkeztek. A hajnal sugarai két kiengesztelődött halott arcára estek.

(Vége)

MOST JELENT MEG!

Dr. ROHN HILBEL: A palesztinai kolonizáció

Az első magyar nyelvű könyv, amely rendszeresen összefoglalva ismerteti:

A palesztinai kolonizáció ötvenéves történetét; a palesztinai kolonizáció módszereit, tárgyi és személyi tényezőit; a kolonizáció közgazdasági és pénzügyi problémáit.

Ára 60. lej. — Megrendelhető: Az Uj Kelet könyvosztályában.

Butorrézveretekre van szüksége!

Nem kell külföldről hozassa. Legjobb kivitelben, legolcsóbban gyártja a legszebb modelleket

Az OMEGA Fémárugyár

Cluj, Str. Cărămidarilor 10.

Vaskereskedőknek és butorgyárosoknak nagy árkedvezmény.

Előkészületben

SZABÓ IMRE

utijegyzetei

AZ UJ BALKÁN

A Balkán népei a béke tizedik évében

A balkáni zsidóság az új világhelyzetben.

Besszarábia, Bukovina, Erdély, Dobruza, Orománia, Bulgária, Törökország, Jugoszlávia, Görögország.

Előjegyzéseket elfogad az Uj Kelet könyvosztálya

HIRDESSZEN AZ UJ KELET-ben